

g

Grænsen

Magasinet om mindretal,
sprog og kultur

Nr. 5
Oktober 2024



Tema:

folkBALTICA
Ensemblet var
med til at markere
Tønder Festivals
50 års jubillæum



GRÆNSEFORENINGEN
for en åben danskhed



Foto: Lars Salomonsen

10 folkBALTICA Ensemblet består af 45 musikere i alderen 15 til 25 år. Der er musikere med rod i det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Sønderjylland, og der er danske og tyske musikere. Ensemblet udgår fra folkBALTICA Festivalen, som samler musik fra landene omkring Østersøen. Men alle taler det samme sprog, nemlig musik, siger ensemblets og festivalens leder Harald Haugaard.



Foto: Poul Struve Nielsen

24 En af de største tilbagevendende kulturelle begivenheder i grænselandet, Tønder Festival, har holdt 50 års-jubilæum i år. “Med hensyn til brand og image og alt det der, er festivalen guld værd. Og det skyldes ikke, at vi har købt et konsulentfirma til at finde et slogan. Det er fordi, det er en god oplevelse, som folk husker”, siger Tønders borgmester, Jørgen Popp Petersen. Læs hvordan festivalen har udviklet sig gennem tiden.



Foto: Alexander Leicht-Rygaard

36 Foran Grænseforeningens telt på Ungdommens Folkemøde kunne man tage en kugle og vælge at putte den i et glas for dem, der følte sig mest som europæere, eller et glas for dem, der følte sig mest som danskere. Det lille eksperiment satte tankerne i gang, og skabte gode diskussioner, hvor Grænseforeningens Elevambassadører fra de tre gymnasier for mindretal i grænselandet kunne tale om kultur og identitet.



Foto: Alexander Leicht-Rygaard

44 “Det er altid en særlig oplevelse at få besøg fra Sydslesvig. Det er jo dét, det handler om”, siger Ane Dragsbæk Poulsen, der har været en del af bestyrelsen i Grænseforeningen Nordvestjylland i mere end 10 år. Lokalforeningens egen venskabsforbindelser kommer fra Sønder Brarup, Satrup og Havetoft. Men alle fra Sydslesvig er velkomne hos Ane Dragsbæk Poulsen og lokalforeningens formand, Jørgen Bruun Christensen.

- 04 Nyt fra grænselandet
- 05 Leder: Tønder Festival som inspirationskilde?
- 06 Tema: 50 år med Tønder Festival
- 08 Tema: Tønder Festival har fulgt med tiden
- 10 Tema: Det er brændstof, at der er så mange kulturer
- 16 Tema: Unge musikere, 4 portrætter
- 24 Tema: Grænselandets festival runder 50 år i topform
- 32 Den dansk-tyske grænse klarede 100-årssynet
- 36 Europæer, dansker, mindretal
- 40 Man leger med ilden når man flytter grænser
- 44 “Det er mødet mellem mennesker, det handler om”
- 49 Nyt fra lokalforeningerne
- 52 Kongeparret besøger Sydslesvig



Foto: Bundespolizei

Tyskland indfører grænsekontrol – også mod Danmark

Fra den 16. september og seks måneder frem har Tyskland indført grænsekontrol til alle nabolande, herunder Danmark. Det sker for beskytte landet mod islamistisk terror og grænseoverskridende kriminalitet, oplyser det tyske indenrigsministerium. Tyskland har ellers i mange år været forkæmper for de åbne grænser i Europa, men nu er der alvor sket et skifte. Kontrollen betyder, at man nu kan forvente at skulle vise pas både ud og hjem, når man passerer den dansk-tyske grænse. Danmark har haft midlertidig grænsekontrol siden januar 2016.

“Vi styrker vores interne sikkerhed gennem konkret handling og fortsætter vores hårde kurs overfor irregulær migration”, udtaler Tysklands indenrigsminister, Nancy Faeser (SPD) i en pressemeddelelse. Stefan Seidler, forbundsdagsmedlem for Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW), er skuffet over regeringens beslutning.

“Vi bør fokusere på europæisk sameksistens og vende tilbage til Schengen”, siger han. Også i den slesvig-holstenske landdag i Kiel kæmper SSW mod grænsekontrollen, og der er stillet te forslag om at opfordre forbundsregeringen i Kiel at ophæve kontrollen ved den dansk-tyske grænse.

“Vi har ikke brug for beskæftigelsesterapi for politiet ved vores grænser, men for et tæt grænseoverskridende samarbejde mellem myndighederne i begge lande”, sagde SSW's gruppeformand i landdagen, Lars Harms, ifølge Flensborg Avis.

Han fik ikke bare støtte fra oppositionen, men også fra regeringspartiet De Grønne, som i forbundslandet Slesvig-Holsten er i regering sammen med CDU.

Mindretal mødtes i Husum

De nationale mindretal i Europa har flittigt gæstet det dansk-tyske grænseland i år. Først var der Europamesterskaberne i fodbold for mindretal, Europeada, i Sydslesvig og Sønderjylland i sommer. I september holdt mindretalenes organisation FUEN (Federal Union of European Nationalities) så kongres i Husum, hvor Bahne Bahnsen, en af FUENs vicepræsidenter og repræsentant for det frisiske mindretal, bød velkommen. Kongressen vedtog en hovedresolution, som opfordrer til udvikling af en europæisk juridisk ramme for beskyttelse og fremme af nationale mindretal. Der er et bekymrende fald i beskyttelsen af mindretal i Europa.

Højredrejning i de østlige forbundslande

Det højreekstremistiske parti Alternative für Deutschland (AfD) har netop taget cirka en tredjedel af stemmerne ved tre landdagsvalg i sensommeren og efteråret. Ved valget til Europa-Parlamentet fik AfD lidt over 10 procent af stemmerne i Slesvig-Holsten. Alle andre steder i Sydslesvig end Flensborg, er AfD repræsenteret lokalt. AfD's politik er, at mindretal skal assimileres. Det danske mindretal er velintegreret i det tyske samfund, men SSW arbejder for at bevare dansk sprog og kultur samt dansksprogede skoler, hvilket ikke er foreneligt med at være assimileret.



GRÆNSEFORENINGEN
for en åben danskhed

Magasinet Grænsen nr. 5/2024 86. årgang **Udgiver** Grænseforeningen, Peder Skrams Gade 5, 1054 København K

Ansv. redaktør Poul Struve Nielsen, pn@graenseforeningen.dk, tlf. 2334 5509 **Forside** Lars Salomonsen **Designoplæg** Advice

Layout Prik grafisk tegnestue **Tryk** Jørn Thomsen Elbo A/S **Abonnement** Grænseforeningen, info@graenseforeningen.dk, tlf. 3311 3063

Udgivelsesplan 2024 nr. 6: 9. december. **Deadline:** 3 uger inden udgivelsesdato. Uopfordrede indlæg modtages gerne, dog uden garanti for trykning.

Læs magasinet Grænsen online www.graenseforeningen.dk/graensen. **ISSN:** 0903-2223



Tønder Festival som inspirationskilde?



Af Mirco Reimer-Elster
Formand for Grænseforeningen

Med magasinets musikalske afsæt er det oplagt at skrive en leder om ens egen musikalske fortræffigheder. Jeg må dog desværre tone rent flag og indrømme, at jeg aldrig har været særlig musikalsk. Det vil min tidligere musiklærer på Hiort Lorenzen Skolen i Slesvig også kunne bevidne. Hun hedder Kirsten Vognsen Weiss, er i dag næstformand i Sydslesvigsk Forening og har forhåbentlig fået genetillæg i de år, hun underviste mig med begrænset succes. Jeg var typen, der "spillede" xylofon: ikke fordi jeg var god til det, men fordi det var nemt at slå på et sådant musikinstrument.

Ungdomsensemblet folkBALTICA har jeg stadig til gode at opleve, men de slår mig som noget mere ambitiøs og seriøs end mit unge ikkemusikalske jeg. Ensemblet har eksisteret i over 10 år og har blandt andet optrådt på Dybbøl Banke, til Tønder Festival og selvfølgelig til folkBALTICA Festival. Ambitionen med ensemblet er med egne ord at bidrage til talentudviklingen i Syddanmark og Slesvig-Holsten ved at fremme "musikalske talenter fra begge sider af den dansk-tyske grænse i alderen 15 – 25 år".

Med andre ord er der tale om et grænseoverskridende projekt, som næppe kunne være mere i tråd med det, som vi arbejder for i Grænseforeningen, nemlig kulturmøder. Dette møde mellem mindretallene og flertalsbefolkningerne oplever vi vitterligt også i ensemblet, som både inkluderer musikere fra det danske og det tyske mindretal samt de to landes respektive flertalsbefolkninger. Ligeledes gør ensemblet et fornemt stykke arbejde for bevarelsen og styrkelsen af dansk sprog og kultur ved at videreføre

egnens traditionelle musik.

Jeg ved ikke, om man kan sige sidstnævnte om Tønder Festival, som jeg også har til gode at opleve. Men der kan ikke herske nogen tvivl om, at Tønder Festival gennem 50 år har leveret et markant bidrag til at udbrede kendskabet til grænselandets forhold. Tænk sig, at en festival, der fik sin spæde start som en meget lang sankthansfest i Bachmanns Vandmølle, i dag bliver anset for at være en af verdens største folkemusikfestivaler, der i år tiltrak 16.000 gæster, og er blevet kendt langt ud over Sønderjyllands grænser.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at der i Grænseforeningen til tider har været stemmer, der ikke just er gået i brechen for folkeligheden, og som hellere så etableringen af en tænketank eller et videnscenter. Heldigvis befinder Grænseforeningen sig i den lykkelige situation, at vi er folkelig forankret takket været lokalforeningerne og ildsjælene rundt omkring i landet, men også rummer en enorm viden og mange tanker takket været vores bestyrelsesmedlemmer og medarbejdere.

Sat lidt på spidsen er Grænseforeningen allerede tænketank og videnscenter, om end vi medgiver, at vores folkelige udvikling ikke kan konkurrere med Tønder Festivals imponerende succes.

Måske skulle vi lade os inspirere af Tønder Festival og vælge en mere musikalsk tilgang? Jeg skal nok spille xylofon i så fald, men husk venligst ørepropper.

Tema:
50 år med

Tønder Festival





Tema:
50 år med

Tønder
Festival

Tønder Festival har fulgt med tiden

Stor oplevelse i grænselandet har
både et grænseoverskridende og
lokalt islæt

Hele området foran Tønder Festivals Open Air scene var proppet til randen, da festivalens 50-års jubilæumskoncert med en perlerække af musikere, der har optrådt på festivalen i tidens løb, gik i gang torsdag aften.

Der var Niels Hausgaard, Rikke Thomsen, Poul Krebs, Hans Theessink og mange flere. Det blev et brag, som vakte begejstring blandt både trofaste gæster, som er kommet på Tønder Festival i mange år, og debutanter, som

var til den sønderjyske musikfestival for første gang. Dem er der faktisk en del af, når man sådan mødes og taler om det blandt publikum, og de kommer fra hele Danmark. Sådan må det være.

Til jubilæumskoncerten var første optræden på scenen tildelt ægteparret Harald Haugaard og Helene Blum. For Harald Haugaards vedkommende var det den anden af tre optrædener på dette års Tønder Festival. Torsdag morgen og lørdag formiddag stod han på to forskellige scener som dirigent og orkesterleder for



Tekst og foto: Poul Struve Nielsen i Tønder



Da Harald Haugaard lørdag var på scenen som dirigent for folkBALTICA Ensemblet, var det hans tredje optræden på Tønder Festival.

folkBALTICA ensemblet, som jo er under folkBALTICA festivalens grænseoverskridende paraply. Torsdag var der skolekoncert for skoleelever fra hele Sønderjylland. Lørdag spillede ensemblet i festivalens Telt 2.

“Det var en god oplevelse at sparke koncerten i gang fra starten af. Hele og jeg har optrådt til både 30-års og 40-års jubilæet, så vi var glade for at være med til at fejre de 50 år også”, siger Harald Haugaard, som blev født et år efter, at den første Tønder Festival blev holdt.

Han nød at være en del af jubilæumskoncerten, hvor musikerne kendte hinanden og er vant til arbejde sammen på kryds og tværs. “Det er musik, der opfordrer til venskab. Det musikalske venskab karakteriserer Tønder Festival. Så til koncerten var det let for os musikere at arbejde sammen”, fortæller han.

Harald Haugaard er selv kunstnerisk leder af folkBALTICA Festivalen, som er en festival for baltiske og nordiske musikkulturer med kontor i Flensborg. Festivalen afholdes hvert år. Om Tønder Festival siger han: “Det er en festival, der har fulgt med tiden, også kunstnerisk. Den har virkelig bevaret sin integritet og er kunstnerisk noget af det fremmeste på den danske musikscene.” Så det er en kulturinstitution af stor betydning i grænselandet, der har fejret 50-års jubilæum i år. Tema på de kommende sider.

Tema
50 år med
Tønder
Festival



folkBALTICA Festival leverer på 19. år samarbejde, kunst og venskab på tværs af den dansk-tyske grænse. folkBALTICA

Ensemblet bidrager også til grænselandets 50 år gamle, musikalske kulturmanifestation med talent og perspektiv på grænselandets traditioner



Det er brændstof, at der er så mange kulturer

Af Poul Struve Nielsen
Foto: Lars Salomonsen ➔

Hele Tønder emmer af musik, og som regel kan det høres, når Tønder Festival står på. Fredag formiddag er musikken meget tydelig, når man nærmer sig Tønder Kulturskole.

Det er en regnvejrsdag, og selv om det er så varmt, at folkBALTICA Ensemblet øver for åbne vinduer, er det alligevel en kold og klam fornemmelse, man har under regntøjet efter cykelturen fra campingpladsen. Så når ensembles sangerinder slår fra tysk til dansk med ordene:

“Mächtige Grosse Sterne i den kolde sommernat”, så forstår man godt det med, at en sommernat kan være kold. Og musikerne har også betydningen helt inde under huden, for de bor selv i telt under Tønder Festival, hvor de optrådte både torsdag og lørdag. “Min mor bor i Tønder. Heldigvis. For da vores telt brast sammen, rykkede vi hjem til hende”, fortæller Rune Lorenzen, som spiller trækbasun i ensemblet. Ensemblet er virkelig et grænselandsensemble. Musikerne er fra Region Syddanmark og Slesvig-Holsten, og aldersmæssigt er de mellem 15 og 25. Som navnet antyder, spiller de folk.

“One, two, three. One, two, three”, lyder det fra ensembles leder, Harald Haugaard.

Når der øves, er det fælles sprog engelsk. Og når tales med sidemanden eller i pauserne, er det oftest på tysk eller dansk, musikanternes modersmål.

Kunstnerisk integritet

“Det danske festivallandskab er kendetegnet ved, at mange har de samme navne på plakaten. Tønder Festival er generelt god til ikke at være så mainstream. Hos folkBALTICA gør vi en dyd ud af at have navne på plakaten, som ikke er så kendte”.

Han understreger, at det er vigtigt at holde fast i kunstnerisk integritet, hvis man vil skabe en begivenhed, som tager udgangspunkt i musik.

“folkBALTICA har 20 årsjubilæum næste år. Den blev skabt som en festival for landene rundt om Østersøen. Festivalen har udviklet sig kunstnerisk og kommercielt. Der er ikke kun musik fra landene rundt om Østersøen. Der præsenteres både jazz, barok og naturligvis folkemusik, contemporary folk”, siger Harald Haugaard, som udover at være kunstnerisk leder af folkBALTICA





Festivalen også er adjungeret professor ved Syddansk Musikkonservatoriums folkemusikuddannelse i Esbjerg. folkBALTICA Festivalen har i årenes løb udvidet sig fra at vare tre dage til at vare ni dage. Der afholdes 30 koncerter med 7.000 gæster. Åbningskoncerterne spilles i Alsion i Sønderborg og i Husum. Afslutningskoncerten holdes i skibsværftet i Flensborg.

Talentudvikling

I 2012 besluttede folkBALTICA Festivalen, at man gerne ville gøre mere for talentudviklingen inden for folke-musik ved at etablere et orkester med unge talenter fra region Syddanmark og den tyske delstat Slesvig-Holsten. I 2013 var der 17 unge musikere i ensemblet. I dag er der 45 med en lille overvægt af musikere fra den danske side af grænsen, men der er musikere med rod i det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Sønderjylland, og der er danske danskere fra Danmark og tyske tyskere fra Tyskland. Som Harald Haugaard udtrykker det, taler alle det samme sprog: musikken – og desuden engelsk og dansk eller tysk.

“De unge mellem 15 og 25 år har typisk en baggrund, hvor de er begyndt på en lokal musikskole. Mange af dem er siden blevet musikstuderende på en læreruddannelse eller et universitet, eller de er studerende på et musikkonservatorium. Én var med fra starten og er ansat som assistent. I tidens løb har der været 200 igennem ensemblet. 25 procent af dem er blevet professionelle musikere”, fortæller han og understreger, at det er musikskolerne, der gør det store stykke arbejde. “Vi skummer bare fløden”.

Han lægger vægt på, at de unge her i ensemblet oplever at spille på et professionelt niveau.

“Det løfter dem, at de optræder i Sønderborg for et udsolgt Alsion med 700 mennesker, der forventer noget, eller for et fyldt telt på Tønder Festival. Det motiverer, og selv om det selvfølgelig er et pres, oplever de, at det ikke er farligt. Man taler meget om unges trivsel. Det er vigtigt, at man også stiller krav og forventninger til de unge. Det bliver der her”.

Kulturel identitet

Der er fokus på trivsel, og når der øves, er mobiltelefonerne lagt væk i et hjørne. Musikalsk dyrker ensemblet de musiktraditioner, der er i Norden og det nordlige Tyskland.

“Der er fokus på at udvikle egnenes musik. Vi har for



“Det løfter dem, at de optræder i Sønderborg for et udsolgt Alsion for 700 mennesker, der forventer noget, eller for et fyldt telt på Tønder Festival. Det motiverer, og selv om det selvfølgelig er et pres, oplever de, at det ikke er farligt”.

Harald Haugaard, leder af folkBALTICA Ensemblet.



eksempel arbejdet med at opføre en gammel tysk folkemelodi 'Die Gedanken sind frei' og blande den med en dansemelodi fra Als".

Harald Haugaard er meget bevidst om, at arbejdet med at udvikle de forskellige egne musik også er et identitetsspørgsmål.

"Vi farer rundt i en digitaliseret, globaliseret verden.

Det er vigtigt at vide, hvor man kommer fra. Det arbejder vi på, og det kan vi mærke ved at spille en gammel melodi fra Tønder, Flensborg eller Als. Det er vigtigt for musikerne, men også for publikum".

Når selve folkBALTICA Festivalen er i gang, så er det ensemblet, der spiller de tre største koncerter, og musikerne spiller sammen med dygtige professionelle musikere fra Polen, København og Berlin. Ensemblet har blandt andet spillet sammen med Christian Juncker, der står bag hittet 'Mogens og Karen'.

Ved ensemblets første koncert på dette års Tønder Festival, skolekoncerten med skoleelever fra hele Sønderjylland, spillede de sammen med sangeren Guldiumund, og det var der en særlig oplevelse, for tre af Guldiumunds musikere har tidligere været en del af folkBALTICA Ensemblet.

Kulturelle forskelle er brændstof

"folkBALTICA er en af de vigtigste dansk-tyske kulturbegivenheder. Det er vanskeligt, somme tider grænse til det umulige, at lave grænseoverskridende samarbejde, der er forskellige sprog, forskellige kulturer og forskellige traditioner indenfor administration", fortæller Harald Haugaard.

Han har valgt at se det positive i det.

"Det er brændstof til en festival, at der er så mange kulturer. Der er både dansk og tysk, og der er repræsentanter fra det danske, det tyske og det frisiske mindretal. Det er en af de få grænseregioner i verden, hvor man er lykkedes med at leve i respekt og fred indenfor de seneste år".

Han tilføjer, at han ville ønske, at der sad nogle et eller andet sted i nærheden af København og Berlin og så det arbejde, der foregår og belønnede det her.

"Det gælder ikke bare ensemblet, men hele festivalen. Vi vil gerne bidrage til en grænseregion i fred og harmoni", siger han om folkBALTICA festivalen – og han kunne nok også have møntet det på den Tønder Festival, han var midt i under interviewet.

Om folkBALTICA

Bag folkBALTICA står nonprofitorganisationen folkBALTICA e.V. med medlemmerne: Stadt Flensburg, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune, Kulturstiftung des Kreises Schleswig-Flensburg, Stiftung Nordfriesland, Sydslesvigsk Forening e.V., Bund Deutscher Nordschleswiger, Landesarbeitsgemeinschaft Folk Schleswig-Holstein e.V., ROSA – Dansk Rock Samråd og Speicher Husum e.V.

Kunstnerisk leder er Harald Haugaard, på kontoret i Flensburg arbejder Nele Spitzley og Thomas "Gerri" Christiansen. En international festival som folkBALTICA fungerer kun, fordi den også har en stor gruppe af frivillige hjælpere og sponsorer, samt en støtteforening, der bakker op om aktiviteterne. Region Sønderjylland-Schleswig er en helt afgørende tilskudsyder for folkBALTICA Ensemblet.

Unge musikere, 4 portrætter

Folkemusik passer til grænselandet

V ejen til musikken er for sydslesvigske Rebecca Beland fra Husum gået gennem musikskolen i Frederiksstad og Dansk Skoleforening for Sydslesvigs orkester, SKURK. Ikke mindst har hun lært meget af sin klarinetlærer, SKURK's orkesterleder Bente Stenger.

“Jeg begyndte at spille i musikskolen, i SKURK og i Frederiksstad Orkestret. Bente Stenger, som leder begge orkestre, var min klarinetlærer. Hun er uddannet klarinettist fra konservatoriet i Odense. Hun er samme årgang som Harald Haugaard. Jeg så hende spille og tænkte: Det er det, jeg vil!”

I dag er Rebecca Beland studerende på musikkonservatoriet i Esbjerg efter også at have taget en uddannelse i København.

“Jeg blev student fra A.P. Møller Skolen i Slesvig i 2016. Derefter studerede jeg Global Nutrition and Health på Københavns Professionshøjskole. Da jeg var færdig med min bachelor i 2021, ville jeg gerne bruge musik som værktøj til at formidle”, fortæller hun.

Den idé blev hun bekræftet i, da hun fik kontakt til Harald Haugaard.

“Musik skaber fællesskaber, og fællesskaber skaber sundhed. Jeg vil gerne prøve at få børn til at synge gamle folkesange sammen med ældre på plejehjem. Det vil være godt for begge parter”.

Rebecca Beland er sydslesviger fra Husum og studerer nu på konservatoriet i Esbjerg



Rebecca Beland er også meget bevidst om, at musik skaber kultur, og at hendes egen kulturelle identitet som en del af det danske mindretal i Sydslesvig også reflekteres i musikken.

“Den dansk-tyske grænse er speciel, fordi det er en demokratisk grænse. Det danske bor i Tyskland og det tyske bor i Danmark. Den tradition, at det danske og tyske bor i hinanden, bliver videreført gennem musikken. På en måde passer folkemusik perfekt til vores situation, fordi traditionerne bliver holdt i live”, siger hun. Da hun har boet i både Danmark og Tyskland, har hun et godt indtryk af, hvordan folk fra begge sider af grænsen ser på hinanden.

“Det gælder ikke i min generation, men andre steder i Danmark er der en lidt negativ reaktion på det tyske. Tyskerne har nogle gange et lidt forkert billede af Danmark og tror, det kun handler om hygge. Men den grænseoverskridende folkemusik er med til at bryde fordomme ned og skabe fællesskaber,” siger hun og tilføjer med direkte henvisning til oplevelsen med at være en del af folkBALTICA ensemblet:

“Fællesskabet i ensemblet er virkelig specielt. Det er svært at sætte ord på magi.”

Nu bor hun i Esbjerg.

“Jeg er glad for at være ved Vestkysten i stedet for i København,” siger hun.



Unge musikere, 4 portrætter

Hjemme hos os skal man spille violin fra man er seks til man er 18

Sigrid Smith Hogue læser
rytmisk sang på
konservatoriet i Esbjerg.

“Hver dag klokken 15 lyder fra Domkirken i Ribe melodien til visen om dronning Dagmar, der ligger i Ribe syg, og hendes statue står også og kigger ud over byen,” fortæller Sigrid Smith Hoque.

Det er pudsigt, fordi visen også har været på repertoiret i folkBALTICA Ensemblet, hvor hun er sanger og violinist. Hun er fra Rødding og har gået på Rødding Friskole. Efter efterskolen kom hun på gymnasiet på Ribe Katedralskole, hvor man ikke kan undgå at høre klokkespillet fra domkirken.

Efter at have taget musikalsk grundkursus (MGK) i Kolding med folkesang, begyndte hun på sanglinjen på konservatoriet i Esbjerg.

“Begge mine forældre er musiklærere på musikskolen i Rødding. Hjemme hos os skal man spille violin fra man er seks til man er 18, så kan man selv vælge derfra”.

Sigrid Smith Hogue har altså valgt sang. Men hun spiller stadig violin.

“Når man er sanger i folkemusikmiljøet og gerne vil jamme, så er det tit instrumentalt. Så er man udenfor som sanger. Så det er godt at have et instrument”.

Hun synes, det er spændende at være i folkBALTICA med deltagere fra begge sider af grænsen og fra mindretallene.

“Det kan godt være, man til at starte med lige tænker:



“De kommer fra Tyskland! Men de er bare unge mennesker, der bor 45 minutter væk. De bøvler og bokser med de samme ting. Og hvis en af dem flytter til Skotland for at starte på en skole der, så har man jo en kontakt”, siger Sigrid Smith Hogue. Hun har kun haft tysk til og med 9. klasse.

“Det var ikke udbudt som sprogfag på hverken efterskole eller HF. Men jeg forstår det. Vi øver os i at synge sammen med de tyske sangere i ensemblet, så jeg lærer også noget

af dem hele tiden. Vi har også dilemmaer, vi skal snakke om. ‘Die Gedanken Sind Frei’ blev brugt som kampsang af nogle meget anti-corona-agtige typer. Harald Hugaard siger, at hvis vi stopper med at spille den, vil de tage den fra os”.

Som dansker fra Danmark har hun ikke, som flere af de andre medlemmer i ensemblet, nogen baggrund i mindretallene i grænselandet.

“Vi tænker ikke så meget over baggrunde i mindretal eller andre

steder. Vi tænker mere over, hvor ens vi er. Vi spiller ‘Bro, Bro, Brille’ på dansk og ‘Kraut und Rüben’ på tysk. Det er samme melodi, men på hvert sit sprog – dansk og tysk. Vi finder tit ud af, at vi er ens. Og musikalsk kan det ske ved, at vi spiller de samme sange på forskellige sprog.” ➡

Unge musikere, 4 portrætter

Det må jeg bare blive ved med

Rune Jeppesen
Lorenzen er
datalog og spiller
trækbasun

Rune Jeppesen Lorenzen er født og opvokset på Djursland med en dansk far og en tysk mor,

der stammer fra Hamborg. Hans far bor i Norge nu, mens hans mor bor i Tønder sammen med hans moster, efter at hun har boet nogle år i Husum.

“Min mor bor i Jejsing udenfor Tønder, men hun er tysk, så jeg har altid følt en tæt forbindelse til Tyskland. Jeg er begyndt at tage på ferie i Tyskland. Og nu har jeg spillet i folkBALTICA.”

Rune Jeppesen Lorenzen er student fra Katedralskolen i Aarhus og uddannet datalog.

“Jeg tog en bachelor i datalogi på Aarhus Universitet og arbejder nu i den sydlige forstad Viby i en lille virksomhed, der laver integrationer til et regnskabsprogram.”

Hvad den musikalske uddannelse angår, har han gået på Klejtrup Musikefterskole, en musikefterskole ved Hobro. Her begyndte han at spille trækbasun.

“Jeg har spillet 10 år på klassisk

violin – og også trompet. På efterskolen var der mange, som spillede trompet, men ingen spillede trækbasun. De havde en trækbasun, og jeg fandt ud af, at det var supersjovt at spille på den. Fordelen og ulempen er, at der ikke er ret mange, der spiller det instrument. Så der er mange muligheder”. siger Rune Jeppesen Lorenzen. Han er meget begejstret for at være med i det grænseoverskridende ensemble.

“folkBALTICA er så sjovt, at det må jeg bare blive ved med,” fortæller han.

Der er dog det problem ved det, at ensemblet i udgangspunktet er for unge musikere mellem 15 og 25, og han er 25 år gammel. Han kom i kontakt med folkBALTICA i Aarhus.

“Jeg gik på MGK i Aarhus, og Folkekons fra Esbjerg var der for at spille, så jeg gik til Martin Strange, der spiller klarinet. Han sagde: ‘Kom til Nordisk Dans i Aarhus’. Da jeg kom til det, sagde han, at jeg skulle starte på ROD, et folkemusikstævne for unge, og at





jeg skulle starte i folkBALTICA. Det gjorde jeg i 2019”, fortæller Rune Jeppesen Lorenzen.

Folkekons er folkemusiklinjen på Syddansk Musik-konservatorium i Esbjerg

“Det sjove ved folkBALTICA er energien. Det er super-fedt at spille noget musik, folk kan lide at høre, som påvirker publikum og river dem med og gør dem glade. Det synes jeg simpelthen, Harald Haugaard er så fantastisk til. For mig er det specielt, også fordi min tyske side af familien har danset meget folkedans”, siger han og tilføjer:

“Min morfar havde en samling med bøger, bånd og alt muligt. Den ældste bog er fra 1885 med tyske folkedanse. Det er fantastisk at bringe den folkemusikalske tradition op. Harald Hauigaard har fået materialet. Det er helt unikt, at det kan bringes i spil”.



Unge musikere, 4 portrætter

Solgt til folkemusik efter workshop

Den tyske violinist Elena Herrmann siger, hun kommer fra Hamburg. Men hun er nu fra den lille by Schwarzenbek, som ligger i delstaten Slesvig-Holsten i det tidligere hertugdømme Lauenborg.

“Jeg har været med længe. Jeg var til en workshop med Harald Haugaard, som blev holdt i musikskolen i Mölln. Det var meget interessant, og han spurgte, om jeg ville være med. Jeg havde ellers fået en klassisk uddannelse i musikskolen. Men jeg blev bare helt tændt op af folkemusik ved den workshop. Det var totalt inspirerende”, fortæller hun.

Hun er uddannet fysioterapeut i Hamborg og tog afsted til Irland, så straks hun havde været til den afsluttende eksamen på fysioterapeutuddannelsen.

“Jeg er 25, så jeg har været med i ensemblet i ti år. I dag bor jeg i Kinvara nær Galway i Irland. Det er et godt sted med hensyn til folkemusik. Jeg rejste rundt for at opleve musik og kom dertil ved et tilfælde og opdagede musikscenen, og den slags musik har jeg lært at spille gennem folkBALTICA. Det er en god byggesten for at forstå den irske folkemusik,” fortæller Elena Herrmann.

Hun ville egentlig studere musik i Skotland.

“Men der var visumproblemer, fordi Storbritannien ikke er et EU-land. Så det blev Irland. Der lever jeg af

at have forskellige jobs. Også som fysioterapeut. Jeg er virkelig glad for at være i Irland. Jeg savner den irske musik, når jeg er her. Og når vi ikke lige spiller med folkBALTICA”.

Musikken er et vigtigt sprog og en vigtig indgang til andre kulturer for Elena Herrmann.

“Man lærer et land og dets traditioner at kende gennem musikken. I folkBALTICA får man et autentisk indtryk af at spille mange steder. Folk-traditionen er mere livlig med hensyn til musik og dans i Flensborg end i Hamborg – og ligeledes i Danmark,” fortæller hun.

Således har årene i folkBALTICA ensemblet formet hende som menneske og musiker.

“I ensemblet møder man hele tiden nye mennesker, når nogen stopper. Det er en ganske anden mellem-menneskelig forbindelse, der opstår, når man mødes gennem musik og dans”, siger hun.

Elena Herrmann skiftede fra
klassisk violin til folk



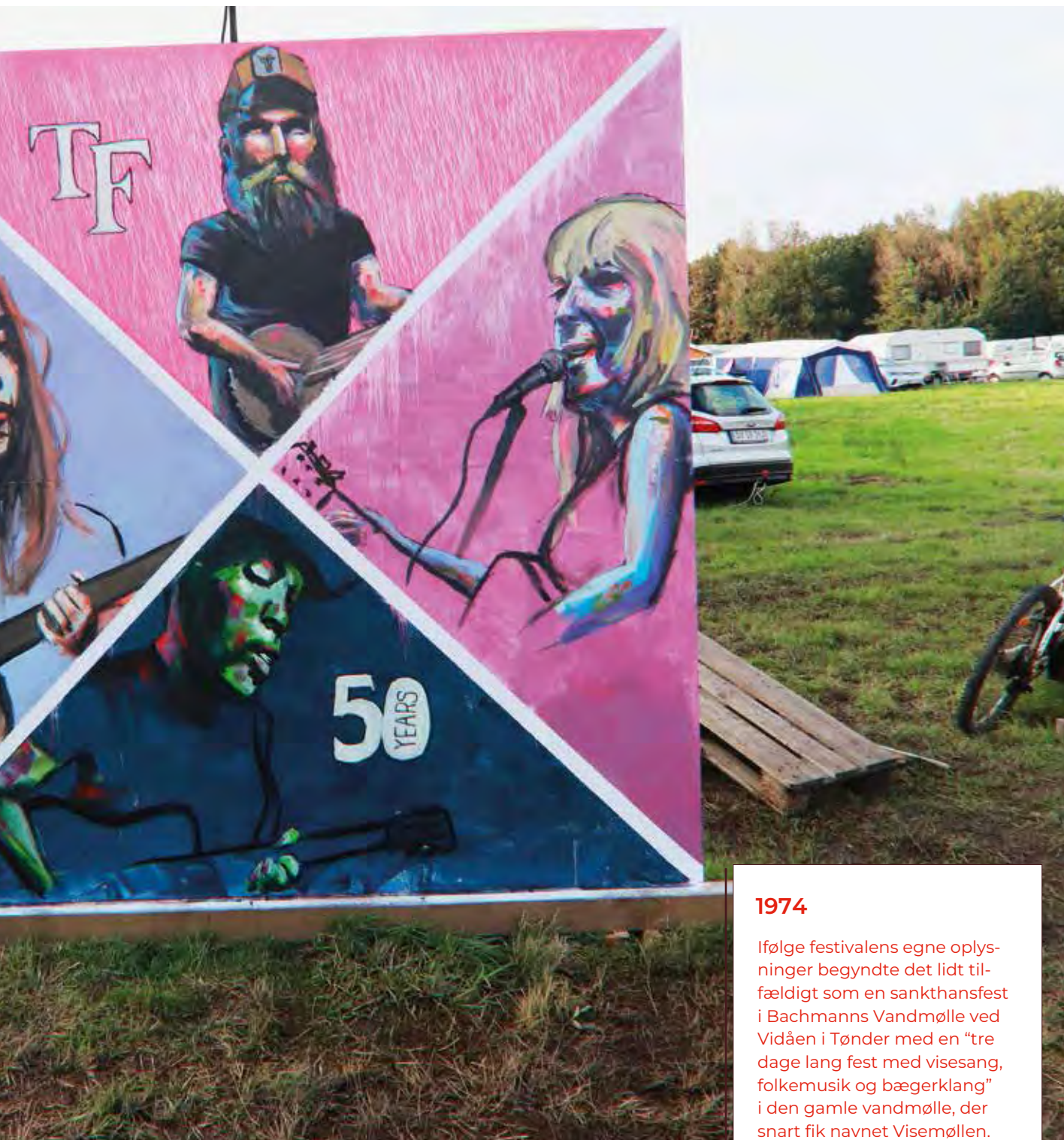
Tema
50 år med
Tønder
Festival

Grænse­landets festival runder 50 år i topform

Tønder Festival sætter
grænse­landet på verdens-
kortet og har efterhånden
nået en vis volumen



Tekst og fotos: Poul Struve Nielsen



1974

Ifølge festivalens egne oplysninger begyndte det lidt tilfældigt som en sankthansfest i Bachmanns Vandmølle ved Vidåen i Tønder med en "tre dage lang fest med visesang, folkemusik og bægerklang" i den gamle vandmølle, der snart fik navnet Visemøllen.



Det havde blæst et par halve pelikaner ude fra Højer, og himlens sluser havde åbnet sig lidt i løbet af de seneste fire dage, da mange af de musikere, der havde optrådt, traditionen tro sluttede sig til bandet 'Asleep At The Wheel' for at synge 'Will The Circle Be Unbroken' som afslutning på Tønder Festival i 2024.

Det var også markeringen af et vellykket 50-års jubilæum for en af de helt store kulturelle manifestationer i grænselandet. For det må man sige, Tønder Festival har vokset sig til at være. Det blev understreget af, at festivalen samtidig med jubilæet kunne melde udsolgt på flere fronter.

Der har således været udsolgt af billetter til både fredag og lørdag, og der blev allerede midt i juli udsolgt på festivalens camping.

I dag er Tønder Festival anerkendt som en af Nordeuropas største og vigtigste internationale festivaler for folk- og rootsmusik.

Festivalen har efterhånden også en vis volumen. Der var plads til 16.000 gæster på festivalpladsen i

år. Det er selvfølgelig langt mindre end på Danmarks ældste musikfestival, Roskilde Festival, som i en uge er Danmarks fjerdestørste by med 130.000 indbyggere, og altså større end Aalborg.

Men taget i betragtning, at Tønder by har omkring 7.500 indbyggere mod Roskilde bys omkring 52.500, så er tvillingebyen i Tønder omtrent lige så meget større end hovedbyen, som tilfældet er i Roskilde.

Trækker folk til grænselandet

Så man må sige, Tønder Festival trækker folk til grænselandet. Onsdag i jubilæumsåret var festivalens protektor, Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Marie, med til at åbne festivalen sammen med USA's ambassadør i Danmark. Erhvervsminister Morten Bødskov (S) var officiel gæst.

Torsdag kunne man støde ind i en delegation, der blev vist rundt på pladsen med borgmestrene fra Tønder, Roskilde og Aalborg kommuner, samt direktørerne for både Tønder Festival, Roskilde Festival, Nibe Festival og Smukfest – allesammen foreningsbårne fe-




1975

Det var så god en fest, at den blev gentaget året efter. Kunstnerne talte både Slesvigske Fodregiments Musikkorps og beatgruppen Taurus, der siden skiftede navn til TV-2.

1978

Dyrskuepladsen i Tønder blev festivalplads med et stort telt med plads til 800 mennesker



stivaler. Fredag stod statsminister Mette Frederiksen (S) pludselig som gæst blandt publikum til en koncert med den amerikanske kunstner Phosphorescent. "Foreningen har været udfordret flere gange, men de udfordringer skal vi klare. Det gælder om at sikre den foreningsbårne festivals fremtid," siger Tønders borgmester Jørgen Popp Petersen (Slesvigsk Parti), som efter at have været rundt med de udenbys gæster og have passet sin egen frivilligtjans træffes, mens han får en øl foran 'Lille Dublin'.

Deler penge ud

Mange store festivaler er drevet af kapitalfonde og store internationale bookingbureauer. På pressemødet på festivalens sidste dag blev der spurgt til, hvad det betød, at nabokommunen Esbjerg kaster 25 millioner kroner over en 10 års periode efter verdens største koncertarrangør, Live Nation, så de kan arrangere en todages festival med de samme store danske navne, som optræder alle andre steder.

Dem erkender Tønder Festivals

ledelse, at der alligevel ikke er råd til, og de vil nok heller ikke passe på profilen.

"De store danske navne er bare dyrere end alt den andet musik, så dem har vi ikke. Men uanset hvilken musik, vi har på scenen, så er det verdensklasse", sagde Tønder Festivals kunstneriske leder, Maria Theessink, på pressemødet.

Men det er selvfølgelig en ærgerlig planlægning, at naboerne vælger at fiske efter musikpublikummet ugen inden Tønder.

"Vi deler alle de penge ud, vi tjener. Det gør de også. De deler dem bare ud til deres aktionærer", sagde Henrik Juul, som er formand for Tønder Fonds bestyrelse.

De foreningsbårne festivaler har det til fælles, at de er nonprofit kulturinstitutioner. Hvis der bliver overskud, går pengene til almennyttige formål. Desuden er begge festivaler båret af frivillige. Uden dem ville det slet ikke kunne lade sig gøre. På Tønder Festival er der mere end 3.000 frivillige, og nogle

af dem kommer flere uger i forvejen og bygger op.

Når borgmesteren i dagligdagen møder nye borgere, som er tilflyttere til kommunen, har han en opfordring til dem:

"Kom med og vær frivillig! Det er supergodt som integration".

Han bærer selv et frivilligarmbånd og har været frivillig vagt ved indkørslen eller har solgt billetter i ti år. Tønder Festivals dna betyder så utroligt meget.

"Det er et helt andet samfundslag, du møder her. I mine 10 år som frivillig har jeg for eksempel mødt nogle, der ikke har råd til en billet, men gerne vil være med og gør en frivillig indsats i stedet for".

Handmade music

Musikfestivalerne i Roskilde og Tønder er de ældste i Danmark, og det giver mening at sammenligne de to.

Tønders jubilæums motto '50 years handmade music' giver mening i forhold til Roskilde Festival, ➔

1980

Etablering af Tønder Festival Fond og eget sekretariat.

1983

Anpartsselskabet Tønder Festivalens Venner stiftet. Anpartsselskabet købte det gamle Hagge's Hotel midt i Tønder, og bygningen blev til hjemsted for festivalens sekretariat, Tønder Festival Fond, det nyetablerede Millstream Records og spillestedet Hagge's Musikpub i stueetagen.

hvor 30 procent af kunstnerne synger og danser til lydfiler og ikke er i samspil med et band. Det gælder 0 procent af de optrædende i Tønder, og der er også flere blandt publikum, som har droppet den sjællandske festival med en gennemsnitsalder på 22 år for at tilslutte sig det mere modne publikum i Sønderjylland.

Navne som Sturgill Simpson og Margo Price har spillet på Tønder, før de nåede frem til Roskilde, så når det gælder roots og country har Tønder altid være først til at finde de nye navne. Musikbookere fra Roskilde, som var på Tønder i år, må også have et navn som S.G. Goodman på blokken.

Borgmester Jørgen Popp Petersen er stolt af det kunstneriske niveau.

“Musikken har rigtig høj kvalitet. Det har festivalen også. Vi kalder det Danmarks bedste musikarrangement. Vi kan ikke blive kæmpestore som Roskilde eller Skanderborg. Men Folkeklubben og Jonah Blacksmith fik gang i karrieren her, Jacob Dinesen er fra Tønder, og Mallemuk, som spiller i år, er vores næste lokale navn. Tidligere har der været nogle tyske kunstnere. Det er der ikke så meget mere”, siger han.

Historisk har Tønder også udviklet sig til at ligne Roskilde mere. I dag er der en indhegnet plads. Før betalte man entre ved de forskellige spillesteder i byen og i de teltscener, der var sat op.

“For år tilbage var der også gæster, som var tiltrukket af grænsehandel. Før pladsen blev indhegnet, var det den festival, der solgte færrest genstande per deltager, fordi folk provianterede syd for grænsen,” fortæller Jørgen Popp Petersen.

Muligheden for at supplere en musikoplevelse med lidt grænsehandel har utvivlsomt tiltrukket en del mennesker i festivalens første år. Men til sidst var det svært at få det hele til at løbe rundt, så i 2012 kom den indhegnede plads, som publikum måtte købe armbånd til for at komme på festival.

Byplanlægning

I den forbindelse hentede Tønder Festival konsulentbistand fra garvede festival folk, som har arbejdet i mange år med at opbygge pladsen på Roskilde Festival.

Arkitekt Jes Vagnby er tidligere byplanlægger på Roskilde Festival, hvor han var den drivende kraft i udviklingen af festivalpladsen, som altså i Roskildes tilfælde sva-

Tønders borgmester Jørgen Popp Petersen nyder en øl foran 'Little Dublin' efter at have passet sin egen frivilligtjans.



Arkitekt Jes Vagnby har været med til at designe festivalpladsen, efter at Tønder Festival blev en 'armbåndsfestival' på indhegnet område.

1987

Det irske folk-band The Dubliners fejrer 25-års jubilæum i Tønder.



rer til at være stadsarkitekt i Danmarks fjerdestørste by, som skal bygges i løbet af få uger.

“Det handler om at styrke kvaliteten og styre oplevelsen. Man skal ikke være den samme, når man kommer ind på pladsen, som når man går ud”, siger han. Da man lavede pladsen og gjorde Tønder Festival til en armbåndsfestival, mistede byen omsætning.

“Men så indførte vi ‘4 plus’ med aktiviteter i ugen op til festivalen såsom busture, begivenheder, byvandring og lokal mad”, fortæller Jes Vagnby.

Også Roskilde Festival arbejdede i flere år med 4 plus som koncept. Men her er det fire dage, hvor folk bare bor i campingområdet. I Tønder kommer folk ud og er turister.

“De handlende blev glade for at få folk til byen, og kommunen er glad. Vi har arbejdet på at udvikle det univers, så det er en oplevelse lokalt og nationalt”,

siger Jes Vagnby, som udover Tønder Festival har udviklingsopgaver andre steder i kommunen, for eksempel i Højer og Toftlund, og som desuden er konsulent for flere andre store festivaler.

I 2018 blev der etableret et centrum på camping – en såkaldt agora, som er et oldgræsk navn for et centralt torv, med Høkerkøbmand, spillested, café samt gode bad- og toilettilbud med sauna og spa. Agora er igen det samme udtryk, som Jes Vagnby brugte for de forskellige områder på Roskilde Festival.

Campingvogne og autocampere

Men selvom der er noget sammenlignelig infrastruktur, er campingområdet meget anderledes. I Roskilde bor de fleste af de 130.000 deltagere i små telte med pavilloner uden strøm. I Tønder er der sluttet strøm til rigtig mange campingpladser, og det er campingvogne, autocampere og store familietelte, der præger campingområdet.

Også selve pladsen på Tønder Festival tager højde for, at gennemsnitsalderen nok lander omkring de 60. Pladsen er indrettet på, at det er for et modent publikum.

Der er skabt flere områder som Outlaw i westernstil med steakhouse, rigtig amerikansk-agtig Front Porch og det fine telt Bolero med træpaneler og spejle. Der er Little Dublin, som har et irsk præg med Guinness, folkemusik – og solæg. Der er Vadehavet, som er et familievenligt strandområde foran Vadehavsteltet.

Det nyeste område, som blev indviet i år, er Nyholm Skov, et skovområde, som Jes Vagnby har designet med lysende stier om natten, lavet af lysdesigner ved



1997

Musikbudget på 1,8 mio. kroner, 34 navne på plakaten, musik på Tønder Gymnasium, i Kulturhuset, på Torvet, i Visemøllen, i Tønderhallerne og i Telt 1 og 2 på festivalpladsen.

1998

Folkemusiklinjen på Det Fynske Musikkonservatorium kaster nye talenter af sig, blandt andet var violinisten Harald Haugaard på scenen.

Det Kongelige Teater i København, Mikael Sylvest, og indrettet efter bæredygtige principper sammen med den lokale skovfoged, Jeppe Lange. Slusen I Højer driver madboden i skoven. Og sammen med alt det nye, står og spiller Visemøllen altså endnu.

Selve festivalpladsen er designet, så der opnås forskellige stemninger, tilgængelighed, god service og mulighed for at møde andre festivalgæster. Der er også gjort meget ud af belysningen.

“Lamperne skal give en stemning af dagligstue, så det bliver hyggeligt”, fortæller Jes Vagnby. Han har selv designet dem, og de er produceret af det lokale firma Okholm Lighting.

Borgmester Jørgen Popp Petersen er glad for det samspil, der er mellem festivalen og de lokale for- eninger og erhvervsliv i Tønder Kommune.

Guld værd for kommunen

Da han bliver bedt om at beskrive Tønder Festivals betydning for lokalområdet, fortæller han om en journalist, som skrev om festivalens kunstneriske leder gennem 40 år, Carsten Panduro, da han stoppede for 10 år siden, at han havde haft større betydning for byen end alle de borgmestre, der har været.

“Med hensyn til brand og image og alt det der, er fe-

“Det handler om at styrke kvaliteten og styre oplevelsen. Man skal ikke være den samme, når man kommer ind på pladsen, som når man går ud.”

Arkitekt Jes Vagnby.

2008

En rapport fra Copenhagen Business School slog fast, at festivalen havde enorm betydning – ikke mindst økonomisk – for byen og regionen. Festivalens cirka 2000 frivillige var en stor social kapital. Festivalen gav også afkast for Tønder i form af brandingværdi. Og samlet set bidrog festivalen årligt med en omsætning og afledt omsætning på knap 70 mio. kroner.

2012

Nyt billetsystem, så publikum købte armbånd til hele festivalen i stedet for billetter til enkeltkoncerter. Nye scener og oplevelsesområder – som for eksempel NOLA helliget New Orleans og Louisiana-kulturen, Fanø-teltet og Little Dublin.

stivalen guld værd. Og det skyldes ikke, at vi har købt et konsulentfirma til at finde et slogan. Det er fordi, det er en god oplevelse, som folk husker. Når festivalen står på, styrker den oplevelsesbranchen, forlænger turistsæsonen og skaber omsætning i gågaden". Han mener, at en begivenhed som festivalen i det hele taget er med til at løfte hele lokalområdet. Den lokale bilforhandler stiller biler til rådighed, håndværkerne stiller folk til rådighed. Det er også godt for vores lokale erhvervsliv at have et sted at netværke.

"Vores lokale erhvervsliv diskner ikke op med store donationer, men de stiller sig til rådighed," fortæller Jørgen Popp Petersen. Men i den sidste ende skaber Tønder Festival også en værdi, der slet ikke kan gøres op i penge: "Det job, vi får løn for, udgør kun en lille del af tilværelsen. Det giver bare livskvalitet at være med i sådan en kulturbegivenhed. Når der er så mange frivillige, er det noget, man snakker om på arbejdspladsen", siger borgmester Jørgen Popp Petersen.

På pressemødet på festivalens sidste dag, meldte festivalledelsen ud, at man ikke går efter at få en større volumen. Men man vil inve-



stere i at løfte kvaliteten. Tønder Festival har den rigtige størrelse nu, i stedet for publikumsmæssig vækst vil det i fremtiden gælde om at investere i kvalitet, så oplevelsen kan optimeres for kunstnere, frivillige og publikum.

2014

40-års jubilæum. Maria Theessink afløser Carsten Panduro som kunstnerisk leder.

I dag

Ledelsen af Tønder Festival bliver varetaget af Kristina Lehmann Schjøtt, administrerende direktør. Festivalen har syv fuldtidsansatte på kontoret og flere end 3.000 frivillige – heraf en ledergruppe på cirka 150 personer. Tønder Festival organiseres af Tønder Festival Fond og Tønder Festival Forening.

Den dansk-tyske grænse klarede 100-årssynet

Af Alexander Leicht Rygaard

Den dansk-tyske grænse har ligget fast siden 1920, men det betyder ikke, at grænsen ikke ændrer sig eller kræver vedligeholdelse.

Faktisk kræver det en hel del, og derfor står der også i de officielle aftalepapirer fra 1920, at den dansk-tyske grænse skal til syn hvert 10. år, og at den opgave skal håndteres af den såkaldte Grænsekommission.

Den 28.-29. august var Grænsekommissionen så afsted på den periodiske inspektionstur, vedtægterne kræver. Denne gang var en særlig én af slagsen.

Det var nemlig 100 år siden, at det første grænseeftersyn fandt sted i 1924, og derfor var en lang række gæster inviteret med på turen, herunder myndigheder, politikere, forskere og mindretalsrepræsentanter.

“Det var en stor oplevelse at få lov til at være dansk værtinde. Jeg er opvokset på Als, og det giver en ekstra dimension”, siger Rikke Hougaard Zeberg, der er direktør i Klimadatastyrelsen og udgør det danske medlem af Grænsekommissionen.

“Inspektionsturen er først og fremmest et praktisk



Grænsekommissionen har været på sin 10-årige inspektionstur af den dansk-tyske grænse. Det var samtidig 100-året for den første inspektion og en mulighed for at pleje det gode naboskab.



anliggende. Men vigtigst af alt er det en manifestation af det gode samarbejde mellem Danmark og Tyskland. Det er lejlighed til at se hinanden i øjnene og genbekræfte de gode relationer”, tilføjer Rikke Hougaard Zeberg.

Fredelig grænse

I Danmark er det Klimadatastyrelsen, der står for opgaven med at vedligeholde den 68 kilometer lange grænse mod Tyskland. I Tyskland håndteres den opgave af kredsmyndighederne i Schleswig-Flensburg og Nordfriesland, og derfor er der to tyske medlemmer af Grænsekommisionen, Florian Lorenzen og Wolfgang Buschmann.

“Det var meget interessant at være med. Det var dedikerede mennesker, der løste opgaven, og det var fantastisk at opleve det glimrende samarbejde, der eksisterer mellem de danske og de tyske myndigheder. Det er jo ikke noget, man tænker over i hverdagen, at grænsen skal vedligeholdes. Men naturen forandrer sig jo”, siger Jens A. Christiansen, generalsekretær i Sydslesvigsk Forening (SSF), der var inviteret med som repræsentant for det danske mindretal i Sydslesvig.

“Det var jo ikke tilfredsstillende for de dansksindede i Sydslesvig, at grænsen blev trukket, som den gjorde i 1920. Men i dag er det selvfølgelig nye tider, og vi beskæftiger os alle med grænsen på en fredelig måde. Det er meget prisværdigt”, siger han.

Den gamle sten forsvandt

Inspektionsturens første dag foregik på vandet i Flensborg Fjord, hvor en række grænsemærker, også kaldt båker, blev tilset. Grænsemærkerne står forskellige steder på land, både på dansk og tysk side, så man på vandet altid kan se, hvor grænsen skærer sig til søs.

På turens anden dag var et af de store højdepunkt nedsætningen af en ny grænsesten ved Kobbermølle ikke langt fra Flensborg. Her har der oprindeligt stået en grænsepæl i træ, men den har i flere år været forsvundet, fortæller Lars Hole, der er grænseforvalter i Klimadatastyrelsen.

“Grænsemærker skal være synlige. Det står der i aftalepapirerne fra 1920. Ved Kobbermølle har markering nummer 10 stået i noget blødt un-

derlag, og den er simpelthen forsvundet. Måske er den sunket i jorden, ellers har den lokale skrotejer væltet den med sin bil uden at vide det. Det er ikke til at sige. Men nu er der blevet sat en ny sten, og det var heldigvis et ret taknemmeligt sted, hvor vi kunne komme til med en gravemaskine. Andre steder er vegetationen ikke lige så samarbejdsvenlig”, siger Lars Hole.

Den nye grænsesten vejer 250 kilo og er fremstillet på samme måde, som papirerne fra 1920 foreskriver det. Grænsestenen har egentlig været klar længe, men man har ventet med at sætte den op, så det kunne gøres på inspektionsturen.

“Alt vores arbejde omkring grænsen foregår i konstant samarbejde med de tyske myndigheder. Derfor ville vi også meget gerne sætte stenen op sammen foran gæster og journalister som et eksempel på det gode samarbejde, der eksisterer hen over den dansk-tyske grænse”, siger Lars Hole.

Bliver Danmark større?

Den store delegation var også forbi et særligt punkt ved Sønderå nær Sønder Løgum, hvor naturens gang har bevirket, at en grænsesten nu står dårligt i forhold til den mark, der er på dansk side.

“Grænsen løber i midten af vandløbet, men vandløbet er gennem årene blevet smallere. Det betyder, at stenen nu står pænt i vejen på marken hos en landmand på dansk side. Det er et godt eksempel på, at grænsestrækningen er alt andet end statisk. Så her skal vi have aftalt med vores tyske kolleger, hvorhen vi skal have rykket stenen”, siger Lars Hole.

Det meste af den dansk-tyske grænse udgøres af vandløbene Sønderå, Skelbæk, Gammelå og Kruså. I papirerne fra 1920 er det noteret på en ganske særlig måde, forklarer Lars Hole.

“Grænsen skal følge vandløbenes midte i deres naturlige forskydninger over tid. Sådan er det besluttet i 1920. Det er jo en meget smuk tanke, der i bund og grund betyder, at grænsen i takt med vandløbenes naturlige udvikling gennem årene har rykket sig en smule enten mod nord eller mod syd. Her er holdningen på begge sider af grænsen, at det nok går op i sidste ende. Men det er klart, at hvis vandløbene lige pludseligt er på vej til München, så skal vi nok gøre noget. Men det er lovligt, hvis ➔

grænsen ændrer sig naturligt. Det er naturen, som bestemmer”, siger han.

Grænsen skal digitaliseres

Inden den næste inspektionstur finder sted om ti år, håber Lars Hole, at den dansk-tyske grænse er blevet digitaliseret. Det vil betyde, at oplysningerne om grænsens forløb også vil kunne findes i en database og ikke kun i en stak dokumenter fra 1920.

Derudover udgør en række nedgravede drænrør lige nu de vigtigste fysiske fikspunkter for den dansk-tyske grænses forløb, men efter hundrede år er rørene i forfald.

“Vi kan se, at drænrørene forvitrer. Og nogle steder er de også gået i stykker, fordi en landmand har gravet i jorden og ramt rørene med sin plov. Det undgår vi med en digitalisering”, siger Lars Hole.

Han forklarer, at et pilotprojekt er blevet igangsat i forbindelse med inspektionsturen.

“Vi har udvalgt to strækninger, hvor vi sammen med vores tyske kolleger skal ud at måle hver især og så indtaste alle oplysningerne i et moderne system. Vi har en tolerancegrænse på fire centimeter. Det er ret omfattende, for vi skal have alle knækpunkter med. Men grundlæggende betyder det, at vi gør os uafhængige af naturens tid og tand og på den måde kan sikre opgaven for de næste generationer”, siger Lars Hole.

“Men det er en stor opgave at digitalisere hele strækningen. Vi skal have løftet grænsestenene, så vi kan måle efter drænrørene i jorden. Det kræver maskiner, og det er dyrt. Og så er der hele koordineringsarbejdet med vores tyske kolleger. Her har vi aftalt, at vi må forsøge at gøre så meget så muligt sammen på de mest udfordrende strækninger. Andre steder kan vi grave fri og lade det stå til, når tyskerne har tid. Vi stoler så meget på hinanden, at hvis begge parter ikke kan deltage i alle målinger, så kan vi i et vist omfang bruge hinandens målinger. Det er et arbejde, der bygger på tillid”, tilføjer Lars Hole.

Den dansk-tyske grænse

Den dansk-tyske grænse markeres af 280 grænsesten og -pæle fra Vadehavet i vest og til Flensborg Fjord i øst. Nogle steder markerer grænsestenene og -pælene den dansk-tyske grænses præcise forløb. Andre steder viser de, at grænsens forløb er i nærheden, f.eks. ved Sønderå, hvor grænsen løber midt i åen.

Den dansk-tyske grænses forløb er fastsat i det såkaldte grænseatlas, som stammer fra 1920 og har ophæng i Versaillestraktaten, som markerede afslutningen på Første Verdenskrig. I grænseatlasset er hvert enkelt buk på grænselinjen minutiøst beskrevet, og ude i terrænet er der nedgravede drænrør som det overordnede fikspunktsnet til at beskrive grænsen.



Kultur
på
Grænsen



med Hans Christian Davidsen

Kultur på grænsen - ny video

Få tips til udflugter, historiske steder og interessante byer på www.fla.de under 'Kultur på grænsen' eller på Flensborg Avis' Facebook-side.

Scan qr-koden for at se en af de nye udgaver - eller se en af de andre 100 videoer i serien 'Kultur på grænsen'.



FLENSBORG **A**VIS

Grænseforeningens Elevambassadører byder ind med personlige erfaringer, når de møder andre unge. Det gjorde de på Ungdommens Folkemøde

Europæer, dansker, mindretal

*Af Ellen Sophie Beindorf
Fotos: Poul Struve Nielsen*





Både Johanne og Arwen går i gymnasiet på A.P. Møller Skolen i Slesvig, et af to danske gymnasier i Sydslesvig. I en lille quiz løftede de to elevambassadører hvert sit kort, hvor der enten med gult står 'enig', eller med grønt står 'uenig', som svar på en række påstande om Europa og europæere.

F arverige hoppebolde glimtede i solen foran Grænseforeningens telt på Ungdommens Folkemøde.

Ved siden af stod to store, tomme glas og ventede utålmodigt på deltagernes valg. En stor plakat lokkede nysgerrige forbi med spørgsmålet: Europæer eller dansker? Hvad føler du dig som? Det lille eksperiment satte hurtigt tankerne i gang, og en strøm af unge kastede sig ind i diskussionen om grænser, kultur og identitet.

Det er tanker, som Grænseforeningens Elevambassadører gerne vil tale med andre unge om. Hvert år samler Ungdommens Folkemøde op mod 30.000 unge deltagere til to dage i demokratiets tegn i Valbyparken i København. Så her var der en god lejlighed til tage en samtale om identitet og på den måde at gøre opmærksom på grænselandet.

Elevambassadørerne er elever fra de to danske gymnasier i Slesvig og Flensborg, A.P. Møller Skolen og Duborg-Skolen samt det tyske gymnasium i Aabenraa.

Det viste sig, at størstedelen af de unge først og fremmest følte sig som danskere, men mange udtrykte også en tæt tilknytning til Europa. Denne enkle meningsmåling afslørede de komplekse spørgsmål om national og europæisk identitet, som er blevet en del af ungdommens hverdag i en globaliseret verden. Der var forskellige forklaringer på, hvorfor nogle følte sig mere danske end europæiske.

"Kulturerne er så forskellige i Europa, jeg identificerer mig ikke så meget med Spanien eller Polen." sagde en deltager.

Grænser og kulturforståelse

Oftentimes var forklaringen fra de unge, der kom forbi Grænseforeningens telt, baseret på personlige oplevelser.

"Mange danskere synes ikke jeg er dansk, fordi jeg ikke ser dansk ud, og så identificerer jeg mig mere med Europa," forklarede en deltager, som ellers



var vokset op i Danmark. Andre spurgte, hvorfor man ikke kunne lægge en kugle, så man viste, at man mere var afrikaner eller amerikaner.

De tilfældige møder med unge, der deltog i den lille uformelle undersøgelse, åbnede for samtaler om vores kulturforståelse og behovet for grænser i en globaliseret verden.

Et andet møde var der intet tilfældigt over, nemlig mødet mellem Elevambassadørerne og en gymnasieklasse.

Rigtig mange deltagere i Ungdommens Folkemøde er fra ungdomsuddannelserne, og der er også telte, hvor man kan mødes og holde en workshop. En samfundsfagsklasse fra Gribskov Gymnasium havde booket et møde med Grænseforeningens Elevambassadører, som først holdt et oplæg, siden var der gruppearbejde.

Mødet med gymnasieklassen blev indledt af elevambassadørerne Karen og Bjarne, som fortalte deres egne personlige historier. Karen er en del af det tyske mindretal i Danmark og gik i tysk børnehaven og tysk skole. Så hun kender begge kulturer – den danske hjemmefra og den tyske fra sin skole og sine venner. Hun valgte at tage på det tyske gymnasium, fordi der føler hun, at hun hører til. Bjarne er en del af det danske mindretal i Tyskland og går på A.P. Møller Skolen i Slesvig. Han føler, at han får en masse fordele, fordi han kender både den danske og den tyske kultur, og han føler sig meget tiltrukket af den danske kultur:

“Den tiltaler mig bare mest.”

Under gruppearbejdet diskuterede de unge spørgsmål om grænsekontrol og åbenhed. Grænseforeningens samtalekort fungerede som et redskab til at sætte gang i diskussionerne. Meget af snakken handlede om, hvordan grænsekontrol skal ske, og om det overhovedet skal ske. En gruppe var enige om, at grænsekontrol i den dansk-tyske region i høj grad bliver brugt som et politisk værktøj, og at stærk grænsekontrol skaber en følelse af, at man ikke er helt velkommen i sit eget land.

Eleverne fra Gribskov Gymnasium satte stor pris på, at workshoppen ikke blot handlede om teoretisk viden, men også om at forstå de personlige oplevelser og historier fra folk, der lever mellem to kulturer.

“Det var fedt at høre om det fra nogen, der faktisk lever det, Det gjorde det meget mere virkeligt og relevant for os,” sagde en elev. “Grænselandet skal have mulighed for at sige, hvad de mener,” mente en gruppe.

To af eleverne. Andrei og Anna, fortalte bagefter, at de havde fået meget ud af workshoppen, som gav dem dybere indsigter i det danske og det tyske mindretal og de historiske samt nutidige dynamikker i grænseregionen.

“Det var godt at lære om grænsen”, syntes Andrei, en af eleverne fra Gribskov Gymnasium.

De to kender til kulturforskelle, for Andrei levede sine første år i Rumænien, og Annas far er fra Israel.

Forståelse for grænselandet

Workshoppen gav en god forstå-

Andrei fra Gribskov Gymnasium syntes, det var godt at lære om grænselandet.



Elevambassadørerne Karen og Bjarne fortalte deres historier.

else for de konkrete udfordringer, som de danske og tyske mindretal står over for.

“Vi lærte meget af det, fordi det ikke bare handlede om teoretisk viden, men også om at se, hvordan situationen påvirker virkelige menneskers liv. Især de personlige historier fra Grænseforeningens Elevambassadører, som fortalte om oplevelsen af livet mellem to kulturer, var lærerig”, var de to enige om.

Elevambassadørerne var meget begejstrede for at deltage i Ungdommens Folkemøde.

“Det var virkelig interessant at høre, hvordan unge fra andre dele af landet ser på grænser og identitet. For os i Sønderjylland er grænsen noget meget konkret og en del af vores hverdag, men for mange heroppe virker det mere abstrakt. De tænker mere på grænsen til Sverige end den dansk-tyske grænse,” sagde en af elevambassadørerne.

Anna fra Gribskov Gymnasium
lærte om det danske mindretal i
Sydslesvig



Om Ungdommens Folkemøde

Ungdommens Folkemøde er en årlig begivenhed, hvor unge mennesker fra hele landet samles for at diskutere samfundsrelevante emner, herunder kultur, identitet og demokrati. Grænseforeningen deltog i Ungdommens Folkemøde for at fremme samtalen om den dansk-tyske grænses betydning og for at dele forestillinger om dansk åbenhed i en globaliseret verden.



Grænseforeningens samtalekort

Eleverne fra Gribskov Gymnasium, som mødte Grænseforeningens Elevambassadører, brugte Grænseforeningens samtalekort til gruppearbejdet. Samtalekortene handler om grænsekontrol og er til at holde i hånden og læse op fra. Der er et spørgsmål på hvert kort og et udsagn, som kan hjælpe samtale på vej – og det er krydret med en illustration. For eksempel er der kortet med spørgsmålet:

“Diskuter, om der er forskel på de gener, grænsekontrollen giver, og gener ved fx myldretidstrafik i større byer.”

Man leger med ilden, når man flytter grænser

Tekst og foto: Poul Struve Nielsen

“**M**an leger med ilden, når man flytter grænser”, sagde tidligere minister, folketingsmedlem

og næstformand for Europa-Parlamentet, Bertel Haarder (V).

Anledningen var 100-årsdagen for et af de mest markante momenter over Sønderjyllands genforening med Danmark i 1920, Genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj. Bertel Haarder var en af tre debattører, der så verden fra hvert sit ståsted. Og som i debatten skuede tilbage i historien, dvælede ved nutiden og så fremad på, hvordan Europa mon kunne udvikle sig.

Bertel Haarder er en markant politiker, som livet igennem været optaget af det dansk-tyske grænseland. Han ser først og fremmest historien og samtiden gennem en garvet parlamentarikers prisme. Professor i Europastudier ved Københavns Universitet, Marlene Wind, har i en lang karriere forsket i den rivende udvikling, det europæiske kontinent har været igennem på godt og ondt.

“Genforeningstårnet symboliserer den smukke tanke om den frede-

lige sameksistens, vi har i dag, og som mange kan lære meget af”, sagde hun.

Simon Faber var den tredje deltager i debatten. Hans udgangspunkt er både professionelt, fagligt og personligt.

Han er sydslesviger, født i Flensborg og student fra Duborg-Skolen. Som politiker for det danske mindretals parti, Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW), blev han valgt som overborgmester i Flensborg. Han har været projektleder for fejringen af 100-året for Genforeningen i 2020 og er i dag formand for Sprogforeningen.

“Der var grædende danske hjerter, da Flensborg blev tysk, men det danske mådehold i forbindelse med Genforeningen har vist sig klogt”, sagde han.

De tre deltagere i panelet ved jubilæumsarrangementet var enige om, at det gode forhold mellem danske og tyske naboer på begge sider af grænsen i dag kan tilskrives, at der med afstemningen, som førte til genforeningerne, blev trukket en demokratisk grænse.

Fortid, nutid og fremtid

De så tilbage mod både Genfor-

100-årsdagen for Genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj var anledning til en debat om grænser og nationalitet identitet mellem Bertel Haarder, Marlene Wind og Simon Faber



Bertel Haarder (V) er en markant politiker.

eningen i 1920 og København-Bonn-erklæringerne fra 1955, som er af uvurderlig betydning for de gode naborelationer mellem Danmark og Tyskland i dag. De så frem i overvejelser om, hvorvidt den demokratiske grænse kunne være til inspirationen for en løsning i Donbass i Ukraine. I nutiden var der enighed om det smukke i forholdet mellem Danmark og Tyskland, men da

talen faldt på en anden minoritet, catalonierne i Spanien, var der pludseligt delte meninger. Men først Danmark og Tyskland. Bertel Haarder mente, at den danske regering måske kunne have vristet et større område til den danske side i en situation, hvor Tyskland stod som taber af Første Verdenskrig. Men det kunne også have givet bagslag. "Man frygtede tysk revanchisme.

Måske var der ikke sket så meget, hvis Flensborg var kommet med. På den anden side, blev Sude-ter-Tyskland udslagsgivende for Anden Verdenskrig", sagde han med henvisning til Hitlers overtageelse af området i det daværende Tjekkoslaviet, som skete med accept fra Storbritannien, Frankrig og Italien under trussel om, at Hitler-Tyskland ellers ville tage området med magt.

Simon Faber gav et eksempel på, hvorledes stærke kræfter kæmpede for at få Flensborg tilbage til Danmark. Som projektleder for organisationen Genforeningen 2020 fik han god mulighed for at læse op på begivenhederne i forbindelse med Genforeningen i 1920.

"A.P. Møller havde lovet, at hvis folket stemte Flensborg hjem til Danmark, ville han lægge Esplanaden dernede.", fortalte Simon Faber.

"Danmark var generøs overfor Tyskland. Det krævede også noget generøsitet. Men miraklet var, som det udfoldede sig senere, så man kunne bygge danske og tyske skoler på begge sider af grænsen og leve sammen med to sprog", siger Marlene Wind.

København-Bonn-erklæringerne

Debatten blev styret af journalisten Niels Krause Kjær, og han bød ind med en bemærkning om, at den tidligere socialdemokratiske udenrigsminister og statsministerstatsminister H.C. Hansen har fortalt, at den politiske aftale, han var mest stolt af at have lavet, var København-Bonn-erklæringerne.

"Det er det med at gribe en chance ➡➡

for at stille et krav. Det har vi nydt godt af siden”, sagde Bertel Haarder med henvisning til, at erklæringerne var en følge af et dansk krav i forbindelse med Tysklands optagelse i NATO.

“Det handler om balancepunkter. Deklarationerne er smukke, fordi de er 50-50. Hvert mindretal får lovet kulturel autonomi. Der bliver sat en undtagelse for spærregrænsen. Mindretallene får lov at bygge skoler. De er med til at give forsoning og udsoning. Sindelagsfriheden er kernen i erklæringerne. Man må selv erklære sig dansk eller tysk. Der står ikke noget om det i passet”, sagde Simon Faber. Det er i diskussionen om frihed til at tale eget sprog, at Malene Wind tog eksemplet Catalonien op. Der har været alvorlige konflikter i den selvstyrende region i det nordlige Spanien med Barcelona som hovedstad.

“Undervisningen er ikke på spansk i skolerne i Catalonien. Der skal man underkaste sig et minoritets-sprog”, sagde Marlene Wind. I 2017 afsatte den spanske regering Cataloniens præsident Carles Puigdemont, efter at han forsøgte at gennemføre en folkeafstemning om catalansk uafhængighed af Spanien. Der blev udstedt en arrestordre på ham, og han flyttede i eksil. SSW, som Simon Faber repræsenterede som overborgmester i Flensborg, er medlem af alliancen af mindretalspartier i EU (EFA). Et af partiets unge håb, Maylis Rossberg, stillede op som kandi-

dat til posten som formand for Europa-Kommissionen for EFA. Det gjorde hun sammen med en medkandidat ved navn Raül Romeva. Han er en politiker fra Catalonien og tidligere medlem af Carles Puigdemonts regering – og af Europa-Parlamentet. Han har siddet fire år i fængsel, fordi han også arbejdede for at løsrive Catalonien fra Spanien.

Simon Faber nævnte, at der er masser af eksempler rundt omkring på enhedsstater, hvor man ikke må bruge sit eget sprog. “Det gælder i Frankrig og i Spanien. I Frankrig undervises der ikke på bretonsk”, sagde han med henvisning til det bretonske mindretal i Bretagne, som også har sit eget sprog og er et mindretal, der også geografisk har et hjemsted.

Grænser er forskellige

I 2017 var Bertel Haarder menigt medlem af Folketinget. Han fortalte, at han på det tidspunkt havde haft et anspændt møde med den spanske ambassadør på sit kontor, da arrestordren på Carles Puigdemont blev udstedt.

“Jeg sagde til ham, at catalonierne er i flertal i deres eget gamle land. De er syv millioner mennesker og har deres eget sprog, så Catalonien kunne lige så godt kunne være et selvstændigt land som Danmark”, sagde han.

Marlene Wind tilføjede, at det kun er 30 procent af indbyggerne i Catalonien, der ønsker selvstændighed.

Mindretallene spiller stadig en rolle i Europa i dag, og de er også viklet ind i flere af de konflikter, der er, det gælder for eksempel krigen mellem Rusland og Ukraine. Marlene Wind nævnte, at Ungarns premierminister, Victor Orban, sagde til Ukraines premierminister Volodomir Zelinsky, at det ungarske mindretal i Ukraine skulle have bedre vilkår. Ellers ville han støtte Ruslands præsident Vladimir Putin.

“Grænsen mellem Danmark og Tyskland ligger ret smart. Ungarn kunne nok med en vis ret sige: Kunne vi ikke have fået grænsen





Marlene Wind har i en lang karriere forsket i Europas udvikling.



Simon Faber er sydslesviger og tidligere overborgmester i Flensborg.

trukket bare lidt mere gelinde”, sagde Simon Faber med henvisning til grænsedragningen efter Første Verdenskrig, der efterlod meget store ungarske mindretal i nabolandene.

I debatten om fremtidens Europa fokuserede paneldeltagerne nu mest på det, de kunne blive enige om. For eksempel at en demokratisk grænsedragning kunne skabe en fredeligere måde at leve sammen på mange steder. Men der var også enighed om, at man ikke

bare kan presse en dansk model ned over enhver situation. “Vi har mistet lidt fokus på, hvorfor andre tænker, som de gør. Vi skal ikke tro, alle tænker ligesom os. Med hensyn til Ungarn og Afghanistan skal vi træde et skridt tilbage og prøve at forstå. Der er mange, som gæster ECMI (The European Centre for Minority Issues) i Flensborg, hvor de forsker i mindretallenes situation. Men ligesom vi ikke kunne eksportere demokrati til Afghanistan, kan vi

ikke bare eksportere afstemninger og genforening”, sagde Simon Faber.

Marlene Wind nævnte, at den medievirkelighed, vi har i dag, også er med til at gøre det svært at fremme fred og forsoning:

“Udviklingen besværliggøres af et ekkokammer på asociale medier, der ikke anerkender den andens synspunkt og kun kan sige sine egne sandheder. Alle sidder med deres egen smartphone”, sagde hun.

“Det er mødet
mellem
mennesker,
det handler om”

Tekst og fotos: Alexander Leicht Rygaard



Det er i det fysiske møde med Sydslesvig, at magien opstår, og at det hele giver mening. Det mener Jørgen Bruun Christensen og Ane Dragsbæk Poulsen, der er henholdsvis formand og bestyrelsesmedlem i Grænseforeningen Nordvestjylland.



Det øsregner i Nykøbing. Men alligevel er der store smil under paraplyen hos Jørgen Bruun Christensen og Ane Dragsbæk Poulsen.

Det er førstedagen til Kulturmødet Mors, et folkemøde, der over de seneste ti år har udviklet sig til at være en af de vigtigste kulturbegivenheder i det nordvestlige i Danmark.

De to medlemmer af Grænseforeningens lokalforening i området, Grænseforeningen Nordvestjylland,

har indfundet sig foran en lille scene, hvor Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig om lidt inviterer til foredrag om Flensborgs romhistorie. Der lokkes med et par smagsprøver til slut.

“Jeg glæder mig altid til Kulturmødet. Der er så mange spændende arrangementer, og det giver så meget liv til byen”, siger Jørgen Bruun Christensen, der har været lokalforeningsformand i over 30 år. Selvom udsigten til en varm rom i regnvejret nok luner en del hos de to lokalforeningsmedlemmer, ➡

er det noget andet på dagens program, der har deres primære opmærksomhed. Henad aftenen skal de nemlig sammen med resten af lokalforeningens bestyrelse mødes med en stor håndfuld sydslesvigere, der har taget turen fra Flensborg til det nordvestjyske i forbindelse med Kulturmødet Mors.

“Vi glæder os meget. Vi kender dem ikke, for vores venskabsforbindelse kommer fra Sønder Brarup, Satrup og Havetoft. Men det er altid en særlig oplevelse at få besøg fra Sydslesvig. Det er jo dét, det handler om”, siger Ane Dragsbæk Poulsen, der har været en del af bestyrelsen i mere end 10 år.

Gode kontakter

Knap en måned senere har lokalforeningen igen haft besøg fra Sydslesvig. Denne gang fra Gottorp Amt, fortæller Jørgen Bruun Christensen over en telefonforbindelse. “De tog hjem i går eftermiddag. Vi har både været på rådhuset og talt med borgmesteren, set Jeppe Aakjærs kunstnerhjem ‘Jenle’ og besøgt Dansk Skaldyrscenter i Nykøbing. Det har været nogle gode oplevelser, og det har været rigtig hyggeligt undervejs”, siger han. Gruppen af sydslesvigere fra Gottorp Amt udgør heller ikke en venskabsforbindelse for lokalforeningen. Men de var nysgerrige på Limfjordsområdet og spurgte, om de ikke måtte komme på besøg. “Når de spørger, så stiller vi selvfølgelig op. Alle er velkomne på Mors. Det giver nogle gode kontakter i det danske mindretal for os og skaber en nærhed til Sydslesvig. Den mentale afstand bliver betydeligt mindre”, forklarer Jørgen Bruun Christensen. “Det er også en af grundene til, at lokalforeningerne er så vigtige.

Vi kender vores lokalområder og kan give sydslesvigerne et unikt indblik i historien og lokalkulturen. Og omvendt får vi så et indblik i deres liv”, tilføjer han.

Dyrskue gav nyt medlemskab

Jørgen Bruun Christensen har været aktiv i Grænseforeningen, siden han i 1989 blev hvervet som medlem ved et dyrskue i Nykøbing. Det var en kvinde fra lokalforeningen på Mors, der spurgte, om han ikke ville købe en lodseddel til Det Sønderjyske Lotteri, som var et af Grænseforeningens store projekter dengang. “Det ville jeg gerne. Så spurgte hun, om jeg ikke ville købe to lodsedler mere, for så kunne jeg vinde en million. Det gjorde jeg så, og da jeg gik derfra, var jeg så også blevet medlem af foreningen. Desværre vandt jeg ikke millionen”, husker Jørgen Bruun Christensen.

Det danske mindretal og grænselandet i det hele taget var dog ikke helt fremmed for Jørgen Bruun Christensen, for hans moster og onkel mødte faktisk hinanden i Sydslesvig.

“Min onkel rejste til Angel i 1946 for at være med til at oprette en skole i landsbyen Mårkær. Det var i et gammelt malerværksted. Et par år senere kommer min moster så til Sydslesvig, også som lærer, og de møder hinanden, bliver gift og får en datter, inden de igen flytter hjem til Danmark”, siger Jørgen Bruun Christensen, der som barn var på sommerferie i grænselandet med sin moster og onkel. “Det var mit første møde med Sydslesvig. Jeg var 12 år, og vi boede i Skipperhuset i Tønning. Jeg husker, at vi hver dag købte et kilo rejer, når fiskerbådene kom ind. Så pillede vi rejerne og spiste dem



med det samme. Det var voldsomt lækkert. I dag skal jeg også altid have rejer, når jeg er i området, for de smager stadig af sommerferieminder”, siger Jørgen Bruun Christensen, hvis forældre også var medlemmer af Grænseforeningen.

“Jeg kan huske, at de var glade for at få magasinet Grænsen, som dengang mere var et foreningsblad. Men jeg tror ikke, at de gik til mange møder”, siger han.

Familierelationer

Ane Dragsbæk Poulsen har ikke været aktiv i Grænseforeningen lige så længe som Jørgen Bruun Christensen. Til gengæld har hun været medlem i længere tid.

“Min mor meldte mig ind, da jeg var barn, og betalte også kontingentet. Hun har altid været meget optaget af sagen og var formand for lokalforeningen i Thisted i en årrække. Hun er stadig medlem i dag. Til januar bliver hun 88 år”, fortæller Ane Dragsbæk Poulsen.

“Det var min mors engagement, der gjorde, at vi om sommeren, da jeg var syv år, for første gang fik besøg af et feriebarnd fra Sydslesvig. Vi havde rigtig god kemi, og vi ses stadigvæk i dag. Hun hedder Karen og bor i København nu”, tilføjer hun.

Det hører med til historien, at Ane Dragsbæk Poulsens mormor stammer fra en tysk familie i Vanderup nær Flensborg. Efter Første Verdenskrig rejser hun til ➔



Rødding Højskole viste vejen

Selvom Jørgen Bruun Christensen har tilbragt det meste af sit voksne liv på Mors, er han faktisk opvokset i landsbyen Hornstrup nord for Vejle. Her vidste han i en tidlig alder, at han ville være landmand og overtage familiegården. Men det ændrede et højskoleophold.

“Min søster var elev på Rødding Højskole et par år før mig. Hun synes, det var helt forrygende, så det ville jeg også prøve. Og det ændrede fuldstændig mit syn på livet. Vi var 90 elever i alt, og der var altid gang i et eller andet spændende. Lærerne var dygtige og inspirerende, og jeg fik virkelig øjnene op for, hvad der kan opstå, når man indgår i et fællesskab”, siger han.

“Jeg indså, at det ikke var nok for mig at blive landmand og bruge resten af mine dage på at passe gården og tale med køerne. Så jeg blev uddannet i andbrugstekniker og fik arbejde på Morsø Landbrugsskole”, siger Jørgen Bruun Christensen.

Jørgen Bruun Christensen kendte ikke nogen, da han flyttede fra Vejleegnen til Mors. Men det fik han hurtigt lavet om på, og i 2018 gik han på pension efter 34 år som landbrugslærer på den nordvestjyske landbrugsskole.

Undervejs har han engageret sig i et hav af lokale foreninger, for det var i høj grad, hvad han fik med fra sit højskoleophold – lysten til at være sammen med mennesker og gøre noget godt. I Grænseforeningen-regi har Jørgen Bruun Christensen også været aktiv i den overordnede bestyrelse for foreningen. Han kom med i 1996 og har undervejs både været 1. og 2. næstformand. I dag er han bestyrelsesmedlem, og han er således det bestyrelsesmedlem, der har været med i længst tid.

“Jeg finder det stadig vældigt interessant at arbejde med det danske mindretal, mennesker, der insisterer på at være danske i en tysk hverdag. Det er imponerende, og grænselandet i det hele taget er et helt særligt område. Så længe der er et dansk mindretal, skal vi også sørge for, at danskerne bliver oplyst herom”.

Danmark for at finde et arbejde, og her møder hun en dansk mand, der senere bliver Ane Dragsbæk Poulsens morfar.

“Den historie har gjort, at det i familien altid har været naturligt at være optaget af grænselandet, Tyskland og mødet mellem dansk og tysk kultur. Jeg taler selv tysk, og det har været en stor glæde at have et nært kendskab til min mormors fødeland”, siger hun.

I mange år havde Ane Dragsbæk Poulsen ikke et behov for at følge i sin mors fodspor og være aktiv i Grænseforeningen. Men den del er kommet med alderen, forklarer hun.

“Jo ældre, jeg er blevet, desto mere bevidst er jeg blevet om, hvor særligt det dansk-tyske grænseland er, og hvilken unik situation det danske mindretal befinder sig i. Der er også noget nostalgi og almindelig ansvarsfølelse i at gøre et stykke arbejde for en sag, som min mor også har brugt tid på”, siger Ane Dragsbæk Poulsen, der i 2013 blev en del af lokalforeningsarbejdet.

“Det var faktisk Jørgen Bruun Christensen, der spurgte, om det ikke var ved at være på tide, at jeg fortsatte det gode arbejde, som min mor havde udført. Det ramte plet”, tilføjer hun.

Rykke sammen i bussen

Grænseforeningen Nordvestjylland dækker i dag et stort geografisk område, der strækker sig fra Thy og Mors til halvøen Salling, hvor Skive er den største by. Lokalforeningen har også enkelte medlemmer i Struer, og det giver alt i alt nogle lange køreafstande, når der skal holdes møder. Men det er ikke et problem, lyder det.

Grænseforeningen Nordvestjylland

Som i resten af Danmark har der i Nordvestjylland eksisteret et hav af lokale Grænseforeninger, der i årenes løb er blevet sammenlagt eller nedlagt. Da Jørgen Bruun Christensen blev aktiv i foreningen, var det i Morsø Grænseforening, mens Ane Dragsbæk Poulsen fra barnsben var medlem af Thisted og Omegns Grænseforening. Efter en række sammenlægninger blev det i 2011 til Grænseforeningen Thy og Mors, som så efter en fusion med Skiveegnens Grænseforening blev til Grænseforeningen Nordvestjylland den 1. januar 2023.

“Der er også noget nostalgi og almindelig ansvarsfølelse i at gøre et stykke arbejde for en sag, som min mor også har brugt tid på”.

*Ane Dragsbæk Poulsen,
Grænseforeningen Nordvestjylland..*

“Heroppe er vi vant til de lange distancer. Selvfølgelig skal vi huske på at variere, hvor vi afholder vores arrangementer, så det ikke altid er dem fra Skive eller lignende, der skal køre længst. Men jeg mener, at det er noget af det, der skal til, for at vi kan sikre fremtiden for vores lokalforeninger. Jeg har f.eks. lige været til foredrag hos lokalforeningen i Viborg med Grænseforeningens formand, Mirco Reimer-Elster. Jeg har ikke noget imod at køre fem kvarter fra Thisted for at bakke op om et andet arrangement. Vi er nødt til at rykke lidt sammen i bussen og hjælpe hinanden”, forklarer Ane Dragsbæk Poulsen.

Jørgen Bruun Christensen er enig, men tilføjer, at det faktisk mest er i forhold til Sydslesvig, at distancen mellem vores nordvestlige hjørne og de sydslesvigske venner fra Sønder Brarup, Satrup og Havetoft kan være en udfordring.

“Selvom vi lige har haft to gode besøg, så er der langt fra Nordvestjylland til grænselandet. Vi kan ikke lave smuttare. Men det har vi de seneste år løst med et såkaldt midtvejsmøde. Her mødes vi med vores vennsforbindelse på halvvejen. Vi har bl.a. besøgt de spændende museer i Jelling og til juni skal vi besøge museet ‘FLUGT’ i Oksbøl. Det er jeg glad for, at vi har haft succes med, for vi bliver altid klogere af hinandens fortællinger”, siger Jørgen Bruun Christensen. “Det er mødet mellem mennesker, det handler om”, slutter han.

Medmindre andet er nævnt, er arrangementerne gratis og åbne for alle. Se flere arrangementer på www.graenseforeningen.dk.

SYDDANMARK

Esbjerg

20. november kl. 14.00. *Tjæreborg Sognehus, Østre Strandvej 7, Tjæreborg*. Efterårsmøde med foredrag ved sognepræst Signe von Oettingen, der fortæller om folkemøderne i Ribe. Tilmelding til 20 66 84 88 (SMS).

Fredericia-Middelfart

13. november kl. 19.00. *Fredericia Bibliotek (3. sal), Prinsessegade 27, Fredericia*. Historiker Søren Werther Kjær Rasmussen, Syddansk Universitet, fortæller om sin igangværende forskning om modstandskampen efter Befrielsen. Arrangeret i samarbejde med Fredericia Bibliotek. Pris: 50 kr.

Fyn

30. november. *Afgang fra Nyborg kl. 7.30, Odense Letbanestation SYD (park & ride p-plads) 8.00 og Staurby Skov rasteplads kl. 8.30*. Adventsbesøg i Flensborg med adventsfest sammen med SSF Flensborg Centrum-Duborg-Nord. Kaffe bord, sang og underholdning. Tilmelding senest 21. november. Pris: 300 kr. (450 kr. for ikke-medlemmer).

Sønderborg

27. november kl. 18.30. *Knøs Gård, Hørup, Sydals*. Adventsarrangement med Åse Pejtersen ved flyglet, en foredragsholder, æbleskiver og udlodning af juledekorationer. Tilmelding senest 19. november på 23 70 90 55. Pris: 100 kr. (ikke-medlemmer 150 kr.).

Tønder

23. oktober kl. 19.00. *Højer Efterskole, Nørrevej 68, Højer*. Foredrag ved generalkonsul Annette Lind. Tilmelding og betaling til konto 7970 - 0001027249 eller MobilePay 24 61 97 13 (husk at angive navn ved tilmelding). Pris: 75 kr.

12. november kl. 17.30. *Schackeborg 1, Tønder*. Foredrag om Poul Schlüter ved kommentator Siegfried Matlok. Arrangeret i samarbejde med Schackeborg Fonden. Tilmelding og betaling til konto 7970 - 0001027249 eller MobilePay 24 61 97 13 (husk at angive navn ved tilmelding). Pris: 50 kr.

Vejle Vesteregion

11. november kl. 19.00. *Vingsted Mølle, Vingstedvej 58, Bredsten*. Fortælleaften med TV SYD-dokumentarudsendelsen 'Tre brødre sendte breve fra skyttegravnen' ved Kjestine Rasmussen. Kaffe og fællessang. Tilmelding senest 6. november til 40 26 54 89. Pris: 100 kr.

Aabenraa

7. november kl. 16.00. *Lone og Jens, Bergholt 20, Aabenraa*. Læsekredsmøde: Jan Christophersens roman "Snedage" om århundredets snestorm i Nordtyskland 1978-79. Tilmelding senest 4. november til 40 10 81 42 (sms). Betaling: MobilePay 7936BF eller bankkonto 2237-9031421257. Pris: 60 kr. (inkl. mad).

11. november kl. 10.45. *Bjolderup Kirke, Bjolderupvej 68, Bolderslev*. Kransenedlæggelse og kort andagt ved sognepræsten ved monumentet for de faldne under 1. verdenskrig. Efterfølgende let frokost og foredrag ved Jørn Buch. Arrangeret i samarbejde med Bjolderup og Uge Meningsråd

og Rebbøl Kulturhus. Pris: 100 kr. (inkl. mad).

19. november kl. 10.00. *Storegade 24, Aabenraa*. Rundvisning i orgelbyggeriet 'Marcussen & Søn'. Frokost efter besøget. Tilmelding senest 14. november til eller 40 10 81 42 (sms). Betaling: MobilePay 7936BF, bankkonto 7919-0001033763 (mærke: orgel) eller kontant på dagen. Pris: 150 kr. / 20€.

28. november kl. 14.30. *Flensborg-hus, Norderstr. 76, Flensborg*. Besøg af Inger Bach, fhv. leder af DR i Aabenraa og senere etikchef i DR. Arrangeret i samarbejde med SSF-Flensborg. Tilmelding senest den 25. november til flby@syfo eller +49 46114408-125/126/127 eller 40 10 81 42 (sms).

MIDTJYLLAND

Aarhus

28. oktober kl. 19.30. *Ellevang Kirke, Jellebakken 42, Risskov*. Foredrag ved forfatter Tom Buk-Swienty, der fortæller om bogen 'Safari Fra Helvede'. Tilmelding senest 24. oktober til aarhus@grænsforeningen.dk. Pris: 125 kr.

18. november kl. 19.30. *Ellevang Kirke, Jellebakken 42, Risskov*. Foredrag om kunstner Franciska Clausen ved Inge Lise Mogensen Bach, museumsinspektør ved Randers Kunstmuseum. Tilmelding senest 14. november til aarhus@grænsforeningen.dk. Pris: 75 kr.

2. december kl. 19.30. *Ellevang Kirke, Jellebakken 42, Risskov*. Adventshygge og amerikansk lotteri. Tilmelding senest 28. november til aarhus@grænsforeningen.dk. Pris: 75 kr.



Randers-Mariagerfjord

28. november kl. 19.30. *Fritidscentret, Vestergade 15, Randers.* Adventsmøde med adventstale af fhv. sognepræst Jens Jørgen Refshauge, kaffeborg, fortælling, fællessang og visning af juleafsnittet af Bergmans film "Fanny og Alexander". Pris for kaffe: 30 kr.

Ringkøbing og Omegn

24. oktober kl. 19.30. *Aktivitetshuset, Holmelunden 10, Ringkøbing.* Foredrag om friserne, grænselandets tredje mindretal. Tilmelding senest 18. oktober til 29 26 89 43. Betaling: MobilePay 29268943 eller på konto 76704455700. Pris: 90 kr.

21. november kl. 19.30. *Aktivitetshuset, Holmelunden 10, Ringkøbing.* Adventsmøde. Arrangeret i samarbejde med Grænseforeningen Skjern-Tarm-Videbækegnen. Tilmelding senest 15. november til 29 26 89 43. Pris: 90 kr.

5. december kl. 7.30. *Museumspladsen Ringkøbing.* Juletur til Flensborg. Opsamling efter aftale i Skjern og Tarm. Tilmelding senest 29. november til 29 26 89 43. Pris: 160 kr.

Silkeborg-Hammel

13. november kl. 14.00. *Medborgerhuset Lunden (sal 3), Bindsevs Plads 5, Silkeborg.* Foredrag ved historiker Lars Henningsen, der fortæller om sin farfars oplevelser under Første Verdenskrig. Arrangeret i samarbejde med Folkeuniversitet i Silkeborg. Pris: 60 kr. (inkl. kaffe/te og brød).

Skanderborg

10. november kl. 14.00. *Skanderup Kirke, Kirkebakken 10, Skanderborg.* Gudstjeneste ved Heidi Torp og foredrag fra Erik Lindsø 'Humør

som medicin – om livsmod. Livslyst og livsglæde'. Pris: 30 kr.

Skjern – Tarm og Videbækegnen

10. oktober kl. 19.00. *Kirkehuset, Kirkegade 11, Tarm.* Foredrag om erindringskultur og Første Verdenskrig ved Poul Erik Strømø. Tilmelding til 51 92 09 00. Pris: 75 kr.

Viborgeggen

30. oktober kl. 19.00. *De Frivilliges Hus, Ll. Sankt Hans Gade 7, Viborg.* Foredrag ved Merete Harding, leksikonredaktør i Grænseforeningen, om arbejdet med de mange leksikonartikler. Pris: 60 kr. (inkl. vin/øl/vand).

NORDJYLLAND

Aalborg

28. oktober kl. 19.00. *Vejgaard Bibliotek, Hadsundvej 35, Aalborg.* Foredrag ved Faketa Leto, der flygtede fra Pocitelj i Bosnien til Veddum i Himmerland i 1990'erne.

11. november kl. 19.00. *Kulturklub FOKUS, Strandvejen 19, Aalborg.* Foredrag om grænselandskunsteren Emil Nolde ved Hans Christian Davidsen, kultureddaktør ved Flensborg Avis.

18. november kl. 19.00. *Vejgaard Bibliotek, Hadsundvej 35, Aalborg.* Julemøde ved sanger Jeannet Ulrikkeholm, der vil synge vinter- og julesang, byde op til fællessang og læse juledigte.

SJÆLLAND

Lolland

24. november kl. 14.30. Adventsmøde ved sanger Jeannet Ulrikkeholm, der vil underholde med et alsidigt repertoire samt oplæsning. Der serveres gløgg og æbleskiver samt kaffe og kage. Tilmelding til zorba@mail.tele.dk eller 50 22 67 00. Pris: 100 kr.

Ringsted

5. november kl. 19.00. *Klostermarkskirken, Ahorn Allé 46C, Ringsted.* Sangaften med fokus på Sønderjylland og Jens Rosendal. Også kort foredrag om grænselandet i anledning af, at vi har inviteret Foreningen Norden. Pris: 50 kr. (ikke-medlemmer 75 kr.) (inkl. kaffe og kage).

Sorø

7. november kl. 19.00. *Multisalen, Borgerskolen, Aléen 8, Sorø.* Foredrag ved generalkonsul Annette Lind om de første måneder i jobbet. Pris: 50 kr.

Næstvedegnen

6. november kl. 19.00. *Sct. Mortens Kirkes Sognegård, Ostenfeldtsvej 18, Næstved.* Stig Andersen og Villy Harenberg, formand og næstformand, udvælger sange fra Højskolesangbogen. Birgit Pedersen akkompagnerer. Tilmelding senest 4. november til 51 25 03 17. Pris: 50 kr. (inkl. kaffe og kage).

HOVEDSTADEN**Frederiksborg**

27. oktober kl. 14.00. Slotsbio,
Frederiksværksgade 11C, Hillerød.

Vi mødes til en spændende film om grænselandet. Tilmelding til 61 22 92 55. Pris: 80 kr. (100 kr. for gæster).

18. november kl. 14.00. Kedelhuset,
Fredensvej 12b, Hillerød. Foredrag ved Mirco Reimer-Elster, formand for Grænseforeningen, der vil fortælle om foreningens fremtidige arbejde. Tilmelding til 61 22 92 55. Pris: 30 kr. (inkl. kaffe og kage).

Hørsholm, Det Grønne Område og Gentofte

28. oktober kl. 19.30. Hørsholm Sognegård, Barakstien 2, Hørsholm.

Foredraget 'Et halvt år i Gestapos klør' ved journalist og forfatter Ole Blædel, der fortæller med udgangspunkt i sin morfar. Der serveres sandwich, vin og vand. Pris: 50 kr.

25. november kl. 19.30. Hørsholm Sognegård, Barakstien 2, Hørsholm. Brita Bastogi og Jens Holmgaard fortæller om Jens Jen-

sen fra Als, en dansk-amerikansk landskabsarkitekt, der blev berømt i USA. Der serveres sandwich, vin og vand. Pris: 50 kr.

**SKAL JERES LOKAL-
FORENINGSARRANGEMENTER
MED I MAGASINET GRÆNSEN OG
MED I ET FYSISK PROGRAM**

Så sørg for, at jeres lokalforenings-
side på Grænseforeningens
hjemmeside er opdateret. Så
samler vi alle arrangementerne til
magasinet og i et program efter
følgende deadline:

Magasinet Grænsen:

Deadline: 6. november 2024.

Udgivelse: 9. december 2024.

Lokalforeningsprogram:

Deadline: 31. oktober 2024.

Udgivelse: 9. december 2024.

*Vær opmærksom på, at
arrangementer, der optræder i
kalenderen, kan være afholdt,
når du modtager magasinet
Grænsen, da distributionen
strækker sig over fem dage.*

Grænseforeningen
Peder Skrams Gade 5, 2. sal
1054 København K
info@grænseforeningen.dk
tlf. 33 11 30 63

Protector: Hans Kongelige
Højhed Prins Joachim

Formand
Mirco Reimer-Elster
mre@grænseforeningen.dk

**Grænseforeningens strategi
2023-28 – "For en åben
danskhed"**

Grænseforeningen vil:

- Placere grænselandet i hjertet af et åbent Danmark og et åbent Europa.
- Stå vagt om København-Bonn-erklæringerne.
- Skabe bevidsthed om egen national identitet som udgangspunkt for at sætte mangfoldighed på dagsordenen.

Dette opnås gennem at:

- Oplyse, informere, skabe viden om og forståelse for, hvad danskhed er, herunder hvad det danske mindretal er. Dette skal ske med udgangspunkt i, at såvel danskhed og det danske mindretal findes i mange modeller. Samt at den mangfoldighed i sig selv har værdi.

- Tilvejebringe og kommunikere viden og analyser, der identificerer og belyser grænselandets særlige udfordringer og vilkår, og i forlængelse heraf formulere løsningsforslag, der fremmer forholdene i grænselandet.

Forudsætningen herfor er at:

- Grænseforeningen er en forening, der gennem arrangementer, videndeling og oplysning samler mennesker med interesse for grænselandet og med indsigt i, at grænselandets historie og samtid er hele Danmarks historie og samtid.
- Grænseforeningen er en professionel og moderne organisation, der understøtter og udvikler en landsdækkende, medlemsbåret, national forening af frivillige.

Grænseforeningens bestyrelse
Formand: Mirco Reimer-Elster, Frederiksborg
1. næstformand: Else Tornbo, Sønderborg
2. næstformand: Horst-Werner Knüppel, Skjern

Region Syddanmark
Per Grau Møller, Nr. Lyndelse
Jens Overgaard, Aabenraa
Else Tornbo, Sønderborg

Region Midtjylland
Horst-Werner Knüppel, Skjern
Karen Marie Ravn, Kjellerup

Region Nordjylland
Karsten Frederiksen, Brønderslev
Jørgen Bruun Christensen, Nykøbing Mors

Region Sjælland
Stig Andersen, Næstved
Ruth Villadsen, Sorø

Region Hovedstaden
Steen Skovhus, Ishøj
Erling Rørdam, Hørsholm

Ressourcepersoner
David Nicholas Hopmann
Henrin Becker-Christensen
Peter Bruhn Jepsen

Grænseforeningen Ungdom
Bo Sösemann, København
Birger Fritzsche, København



Kongeparret besøger Sydslesvig



Foto: Keld Navntoft/Kongehuset

Tekst: Poul Struve Nielsen

Kongehuset har meddelt, at Kongeparret besøger Sydslesvig den 22. oktober 2024

Kong Frederik og Dronning Mary besøger grænselandet i anledning af deres tiltrædelsesbesøg i Tyskland. Det sker den 22. oktober. "Det er en kæmpe nyhed. Det danske mindretal har altid haft et tæt bånd til Kongehuset, og vi mindes med stor glæde, da H.M. Dronning Margrethe 2. besøgte os i 2019. Vi ser meget frem til, at vi nu får lejlighed til at møde Kongeparret, og at vi kan vise dem, hvordan de dansk-sindede i Sydslesvig holder fast i og dyrker dansk sprog, kultur og identitet her i regionen, hvor den historisk set altid har hørt hjemme.

Besøget vil utvivlsomt styrke båndet mellem os og Danmark", siger formand for Sydslesvigsk Forening (SSF) Gitte Hougaard-Werner. I Sydslesvig vil kongeparret besøge Flensborghus, der huser en række af det danske mindretals organisationer, og det historiske forsvarsværk Dannevirke, hvor der i disse år bygges et helt nyt museum, som A.P. Møller Fonden har støttet med et stort millionbeløb. Besøget involverer også en åbning af en energikonference og et stop i Kiel, begge uden for regi af det danske mindretal.